

پایه دهم

مادرسی بیست عربی انسانی

سید محمدعلی جنانی - علی جعفری ندوشن

درسنامه سؤال‌های امتحانی با پاسخ تشریحی امتحان نهایی

درسنامه‌هایی جامع و کامل، همراه با نکات مورد نیاز و مثال‌های آموزشی و هدفمند

ترجمه دقیق و روان متن، حوار و تمرین‌های کتاب درسی به همراه نکات مهم قواعد و ترجمه متن هر درس

ارائه واژگان جدید هر درس به همراه واژگان مترادف، متضاد و جمع مکسر

پوشش کامل سؤالات امتحان نهایی و آزمون‌های مدارس برگزیده با بیش از ۱۴۰۰ سؤال امتحانی

شامل سؤال‌های امتحانی دشوار جهت شبیه‌سازی و پیش‌بینی سؤال‌های دشوار امتحان نهایی

امتحان‌های نوبت اول و دوم

به همراه یک جلد ضمیمه رایگان، شامل واژگان درس به درس، خلاصه قواعد و نکات مهم ترجمه

Jet Questions
سؤال‌های پیشرو
برای بیست گرفتن

گپی راجع به مجموعه «ماجرای بیست»

تا حالا به این فکر کردین که یه دانش‌آموز توی ۲۴ ساعت شبانه‌روز چی کار می‌کنه؟

- ۱ هفت هشت ساعت می‌خواهه و استراحت می‌کنه.
  - ۲ حداقل هفت ساعت تو مدرسه‌ست که شیش ساعتش رو سر کلاسه و (احتمالاً) داره درس گوش می‌ده.
  - ۳ حدود یک ساعت تو راه خونه به مدرسه و مدرسه به خونه‌ست.
  - ۴ سه چهار ساعتی هم توی خونه با کتابا و درساش مشغوله و گشتی می‌گیره.
  - ۵ چهار پنج ساعت از وقتش هم می‌ره برای غذاخوردن، حضور در آغوش گرم خانواده و کارای شخصی مهم و بازی گوشه (که شامل گوشه‌بازی هم می‌شه!).
- خُب! با این حساب و کتابا معلوم می‌شه یه دانش‌آموز، ۷۵/۶۲۵ درصد از زمان بیداریش رو با درس و مشق و کتاب و مدرسه و معلم می‌گذرونه با کلی اتفاقات تلخ و شیرین؛ پس بی‌راه نیست که بگیم:
- «ماجرای بیست» ماجرای اصلی زندگی یه دانش‌آموزه.

ما توی خیلی‌سبز، این مجموعه رو آماده کردیم چون واقع دلمون می‌خواد داستان مدرسه‌رفتن و درس‌خوندن شما و این عمری که به پاش گذاشتین، پایان خیلی خوش و شکوهمندی داشته باشه!

اگه ماجراهای جالب خودتون با درساتون رو به صورت مطلب، عکس، سلفی، خاطره، فیلم و فیلم‌نامه و ... برامون بفرستین، خیلی رو سرمون منت گذاشتین. ما حتمن ماجراهاتون رو به جایی (مثلن تو سایت خیلی‌سبز یا شاید هم چاپ بعدی کتاب) منتشر می‌کنیم.

ماجرای بیست عربی ۱ انسانی

سکوت را می‌پذیرم

اگر بدانم روزی با تو سخن خواهیم گفت

تیره‌بختی را می‌پذیرم

اگر بدانم روزی چشم‌های تو را خواهیم سرود

مرگ را می‌پذیرم

اگر بدانم روزی تو خواهی فهمید که دوستت دارم.^۱

این‌که کتاب آسمانی ما به زبان عربیه و ما به عنوان مسلمان حداقل باید عربی رو در حد فهم قرآن بلد باشیم، اظهار من الشمسسه.

اما یک چیز باحال دیگه‌ای هم هست که فقط نصیب کسانی می‌شه که به زبان عربی مسلط‌ترن و اون لذت‌بردن از ادبیات غنی و پر از احساس عربیه. حتی خیلی از ابیات شاعران خودمون (مثل حافظ، سعدی و ...) هم به زبان عربیه. با این مقدمه می‌خوام سؤال مهمی رو مطرح کنم. به نظرتون آیا مردمی که چنین ادبیات اصیل و ناب دارن می‌تونن بدجنس و ظالم و ... باشن؟ و آیا فکر نمی‌کنید این حسی که بعضی از ما نسبت به اعراب^۲ و به دنبال اون نسبت به زبان عربی داریم بیشتر یک سوءتفاهمه؟ جا داره بیشتر فکر کنیم - تا بعد!

از ته ته قلبم ممنونم از همه کسانی که برای این کتاب زحمت کشیدن از جمله: خانم‌ها زهرا جالینوسی، سیده مریم طاهری و انسیه سادات میرجعفری در واحد تألیف و همکاران خوبمان در واحد تولید.

۱- ترجمه شعری از شاعر و عارف عرب‌زبان، جبران خلیل جبران

۲- منظور من از اعراب، مردم عرب‌زبان، نه دولت‌های عرب که اصلن راجع به دولت‌ها بحث و نظری ندارم.

تقدیم به

همهٔ معلمان فرهیخته و دلسوز این سرزمین که با عشق و علاقهٔ فراوان، در راه «تعلیم و تربیت» آینده‌سازان این مرز و بوم، صادقانه و خالصانه تلاش می‌کنند.

تقدیم به

همهٔ بچه‌هایی که با عشق، علاقه و انگیزه رشتهٔ علوم انسانی را برگزیده‌اند. کسانی که به خوبی می‌دانند مدیریت جامعه، روح و روان، دین، ادبیات، حقوق، تاریخ، اقتصاد، سیاست، صلح، جنگ، فرهنگ و آیندهٔ بشریت و هر آنچه که به خوشبختی و بدبختی انسان، جامعه و جهان بستگی دارد، با این دانش رقم می‌خورد.

علی جعفری ندوشن

سید محمدعلی جنانی

«به نام آن که جان را فکرت آموخت»

یادگیری هر زبانی در وهلهٔ اول به علاقه و اشتیاق زبان‌آموز بستگی دارد؛ یعنی تا کسی نسبت به یک زبان علاقه‌ای از خود نشان ندهد، معمولاً در یادگیری درست و دقیق آن زبان توفیق چندانی به دست نمی‌آورد. زبان عربی نیز از این قاعده مستثنا نیست و برای یادگیری اساسی آن در وهلهٔ اول باید دانش‌آموز به این درس علاقه نشان دهد. تجربهٔ سالیان گذشته نشان داده است که دانش‌آموزان به دلایل مختلفی به این درس چندان علاقه‌ای از خود نشان نمی‌دهند و عادت کرده‌اند که بدون فهم و یادگیری دقیق، به حفظ واژگان و جملات کتاب درسی و ترجمهٔ آن‌ها و نیز حل تمرین کتاب درسی بسنده کنند و خود را برای امتحان آماده کنند، ولی با توجه به حذف کنکور عمومی و تغییر رویکرد طراحی سؤالات امتحان نهایی و مفهومی شدن آن، این روش دیگر پاسخگوی نیاز دانش‌آموزان نیست و این عزیزان باید روش مطالعهٔ خود را تغییر دهند تا بتوانند در این درس نمرات بالایی کسب کنند. بر این اساس، ما تصمیم گرفتیم که در ویرایش جدید کتاب عربی دهم انسانی ماجرای بیست، به گونه‌ای کتاب را تغییر دهیم که هم شما را به خواندن این درس علاقه‌مند کند و هم شما را با سبک و سیاق سؤالات جدید آشنا نماید، به گونه‌ای که با خواندن دقیق این کتاب و تکرار و تمرین روی مباحث مختلف آن به اهداف زیر دست یابید:

- ۱ یادآوری مطالبی که در دورهٔ متوسطهٔ اول خوانده‌اید و به دانستن آن‌ها در ترجمهٔ عبارات و حل تمرین و سؤالات نیاز دارید.
- ۲ یادگیری واژگان و اصطلاحات جدید و نیز یادگیری ترجمهٔ جملات و عبارات کتاب درسی و جملات و عباراتی مشابه آن‌ها.
- ۳ کسب مهارت در نحوهٔ استفاده از فرمول‌های ترجمه و نیز به کارگیری قواعد در حل پرسش‌ها
- ۴ تسلط کامل و دقیق بر روی مثال‌ها، پرسش‌ها و تمرین‌های کتاب درسی و توانایی مطلوب در پاسخگویی به پرسش‌های مختلف
- ۵ آشنایی با سؤالات استاندارد در آزمون‌های پایان ترم اول و دوم

کتاب عربی دهم انسانی ماجرای بیست شامل بخش‌هایی است که هر کدام را به طور خلاصه برایتان توضیح می‌دهیم:

بخش ۱: درس‌نامه

در این بخش، قواعد مربوط به هر درس را به طور کامل و با بیانی ساده و قابل فهم به همراه نکات لازم برایتان بیان کرده‌ایم. برای جالفتادن و فهم کامل هر بخش از درس‌نامهٔ هر درس، سؤالاتی را تحت عنوان «حالا تو بگو» به همراه ترجمهٔ عبارات و پاسخ کاملاً تشریحی آورده‌ایم؛ و در ادامه، سؤالاتی را که در کتاب درسی، تحت عنوان «اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: خودت را بیازما» آورده شده است، با توضیحات کامل شرح داده‌ایم که لازم است ابتدا شما خودتان آن‌ها را حل کنید و سپس در صورت لزوم به پاسخ تشریحی آن مراجعه نمایید و اشکالات خود را برطرف کنید.

بخش ۲: واژگان

در این بخش، واژگان متن هر درس را به تفکیک «فعل»، «اسم» و گاهی «حرف» آورده‌ایم. ضمناً برای دسترسی آسان به واژگان جدید درس‌نامه و تمرین هر درس که معمولاً در پاورقی کتاب درسی آمده است، آن‌ها را پس از واژگان متن هر درس و به همان ترتیب، یعنی به تفکیک «فعل»، «اسم» و گاهی «حرف» آورده‌ایم. علاوه بر آن، پس از واژگان متن و ... به مترادفات، متضادات و جمع‌های مگسر در هر درس اشاره کرده‌ایم.

بخش ۳: متن درس و ترجمهٔ آن

در این بخش، ترجمهٔ تحت‌اللفظی یکایک واژگان متن درس و نیز ترجمهٔ روان جملات و عبارات آن آورده شده است. در ستون عمودی سمت چپ هر صفحه از متن درس، نکات مهم «قواعد» و «ترجمه» برخی کلمات مهم بیان شده است که خواندن آن‌ها در یادگیری مفهومی و دقیق مطالب بسیار تأثیرگذار است. دقت کنید که واژگان رنگی در متن هر درس، همان واژگان جدیدی است که باید با دقت بیشتری به آن‌ها توجه کنید و آن‌ها را فراگیرید.

بخش ۴: تمارین درس

در بخش «تمارین: تمرین‌ها»، همه تمارین کتاب درسی به طور کامل و دقیق بررسی و حل شده و همه جملات و عبارات آن به فارسی ترجمه شده است. برای استفاده بهتر و مطلوب‌تر از این بخش از کتاب ماجرای بیست عربی، سعی کنید ابتدا خودتان هر تمرینی را با دلایل منطقی و با استفاده از قواعدی که خوانده‌اید، حل کنید و سپس برای اطمینان از پاسخ خود، به پاسخ تشریحی آن مراجعه کنید.

بخش ۵: سؤال‌های امتحانی

این بخش از هر درس که در حقیقت آخرین بخش آن می‌باشد، شامل سه بخش کلی به شرح زیر است:

۱. سؤال‌های ترجمه‌محور: این بخش، خود، شامل چند نوع سؤال است که می‌توان به «ترجمه واژگان مشخص شده در جملات»، «یافتن کلمات مترادف و متضاد»، «یافتن واژه ناهماهنگ از میان چند واژه»، «نوشتن مفرد یا جمع یک کلمه»، «انتخاب واژه مناسب برای توضیحات داده شده در یک یا دو جمله»، «ترجمه آیات، احادیث و عبارات کتاب» - که گاهی «عبارت‌ها» عیناً مانند کتاب درسی است و گاهی مانند کتاب درسی نیست و توسط طراح سؤال تغییر می‌کنند - مشخص کردن ترجمه درست»، و نیز «تکمیل جاهای خالی در ترجمه عبارت‌ها» اشاره کرد.

۲. سؤال‌های قاعده‌محور: این بخش همان‌گونه که از نامش پیداست، شامل سؤال‌هایی است که شما قواعدش را خوانده‌اید. سؤالاتی مانند «ترجمه فعل‌های مشخص شده در جملات»، «مشخص کردن نوع فعل‌ها» - که منظور از نوع فعل، زمان فعل است، مانند ماضی، مضارع، امر، نهی و یا مستقبل - «مشخص کردن صیغه فعل‌ها»، «مشخص کردن نقش‌هایی مانند مبتدا، خبر، فاعل، مفعول، مضاف‌الیه و صفت»

۳. سؤال‌های فهم و درک مطلب

این بخش نیز شامل سؤالاتی است که میزان فهم و درک دانش آموز را مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌دهد و شامل سؤالاتی از این قبیل است: «قراردادن واژه مناسب در جای خالی از میان واژگانی که داده می‌شود که معمولاً دو یا سه واژه اضافی است»، «مشخص کردن درست و نادرست براساس توضیح واژگان»، «مشخص کردن درستی و نادرستی جملات براساس حقیقت و واقعیت»، «ارائه یک متن از کتاب درسی و یا حتی خارج از آن و طرح معمولاً چهار سؤال که باید براساس متن به آن‌ها پاسخ داده شود» و در کل سؤالاتی از این قبیل ... و در پایان نیز پاسخ تشریحی آن‌ها آورده شده است. **تذکر:** در بخش سؤال‌های امتحانی، سؤالاتی که جلوی آن‌ها آیکن آمده است، سؤالاتی است که سطحشان نسبت به سؤالات دیگر بالاتر و سخت‌تر است و شما را با سؤالات مفهومی به خوبی آشنا می‌کند.

بخش ۶: مشاوره شب امتحان

در این بخش، توضیحاتی کلی همراه با بارمبندی هر بخش از سؤالات به شما دوستان عزیز ارائه شده است.

بخش ۷: آزمون‌ها

در این بخش، جمعاً ۶ آزمون برای آشنایی و آمادگی شما در آزمون‌های پایان هر ترم آورده‌ایم که از نظر بارمبندی و تیپ سؤالات، مطابق با آخرین تغییرات در آزمون‌های نهایی است. از ۶ آزمون، ۲ آزمون آن مربوط به امتحان پایان ترم اول است و ۴ آزمون دیگر آن مربوط به امتحان نهایی پایان ترم دوم است. گفتنی است که از این ۴ آزمون، ۲ آزمونش تألیفی و کاملاً مفهومی است و ۲ آزمون دیگرش مربوط به امتحانات نهایی خرداد پارسال و امسال می‌باشد.

کتاب ضمیمه

کتاب ضمیمه در حقیقت از سه بخش به شرح زیر تشکیل شده است:

۱ فرهنگ جامع واژگان پایه دهم که به صورت درس‌به‌درس و براساس حروف الفبا چیده شده است تا دسترسی شما عزیزان به واژه مورد نظرتان به راحتی انجام پذیرد.

۲ چکیده قواعد پایه دهم، که در آن قواعد هر درس به صورت خلاصه، ولی کامل به همراه مثال‌های متعدد بررسی شده است تا عزیزانی که فرصت کم‌تری برای مطالعه دارند و یا کسانی که می‌خواهند قواعد خوانده شده را مرور کنند، از آن بهره ببرند.

۳ مهم‌ترین نکات مورد نیاز در فن ترجمه که با مطالعه دقیق آن، تسلط بهتر و بیشتری برای ترجمه عبارات به دست می‌آورد.

مشتاقانه منتظر نظرات، پیشنهادات و انتقادات سازنده شما هستیم.

پیروز و سرفراز باشید.

سید محمدعلی جنانی

علی جعفری ندوشن

فهرست

الدَّرْسُ ١: ذَاكَ هُوَ اللَّهُ

مرور قواعد کتاب‌های هفتم تا نهم

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٧
 بخش ٢. واژگان ١٢
 بخش ٣. ترجمه درس ١٤
 بخش ٤. تمرین ١٦
 سؤالات امتحانی ١٩

الدَّرْسُ ٢: إِنَّكُمْ مَسْؤُولُونَ

الْأَعْدَادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٢٥
 بخش ٢. واژگان ٢٨
 بخش ٣. ترجمه درس ٣٠
 بخش ٤. تمرین ٣٥
 سؤالات امتحانی ٣٧

الدَّرْسُ ٣: مَطَرٌ السَّمَكَ

الْفِعْلُ الثَّلَاثِيُّ الْمُجَرَّدُ وَالْمَزِيدُ (١)

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٤٢
 بخش ٢. واژگان ٤٧
 بخش ٣. ترجمه درس ٤٩
 بخش ٤. تمرین ٥٣
 سؤالات امتحانی ٥٥

الدَّرْسُ ٤: التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ

الْفِعْلُ الثَّلَاثِيُّ الْمَزِيدُ (٢)

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٦٠
 بخش ٢. واژگان ٦٣
 بخش ٣. ترجمه درس ٦٥
 بخش ٤. تمرین ٦٩
 سؤالات امتحانی ٧١

الدَّرْسُ ٥: هَذَا خَلَقَ اللَّهُ

«الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» وَ «الْجُمْلَةُ الْأِسْمِيَّةُ»

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٧٧
 بخش ٢. واژگان ٨٠
 بخش ٣. ترجمه درس ٨٢
 بخش ٤. تمرین ٨٦
 سؤالات امتحانی ٨٨

الدَّرْسُ ٦: الْمَعَالِمُ الْخَلَابَةُ

إِعْرَابُ أَجْزَاءِ الْجُمْلَةِ الْأِسْمِيَّةِ وَالْفِعْلِيَّةِ

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ٩٣
 بخش ٢. واژگان ٩٨
 بخش ٣. ترجمه درس ١٠٠
 بخش ٤. تمرین ١٠٥
 سؤالات امتحانی ١٠٧

الدَّرْسُ ٧: صِنَاعَةُ النَّفْطِ

الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ١١٣
 بخش ٢. واژگان ١١٦
 بخش ٣. ترجمه درس ١١٨
 بخش ٤. تمرین ١٢١
 سؤالات امتحانی ١٢٤

الدَّرْسُ ٨: يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ

الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ وَ نُونُ الْوِقَايَةِ

- بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس ١٢٩
 بخش ٢. واژگان ١٣٣
 بخش ٣. ترجمه درس ١٣٦
 بخش ٤. تمرین ١٤١
 سؤالات امتحانی ١٤٣
 پاسخ‌نامه تشریحی ١٤٨
 مشاوره شب امتحان ١٧٧

امتحانات

- نمونه امتحان نیم‌سال اول (امتحان شماره ١) ١٨١
 پاسخ امتحان شماره (١) ١٨٣
 نمونه امتحان نیم‌سال اول (امتحان شماره ٢) ١٨٥
 پاسخ امتحان شماره (٢) ١٨٧
 نمونه امتحان نیم‌سال دوم (امتحان شماره ٣) ١٨٩
 پاسخ امتحان شماره (٣) ١٩١
 نمونه امتحان نیم‌سال دوم (امتحان شماره ٤) ١٩٢
 پاسخ امتحان شماره (٤) ١٩٤
 نمونه امتحان نیم‌سال دوم (امتحان نهایی خرداد ١٤٠٢) ١٩٥
 پاسخ امتحان نهایی خرداد ١٤٠٢ ..... ١٩٧
 نمونه امتحان نیم‌سال دوم (امتحان نهایی خرداد ١٤٠٣) ١٩٨
 پاسخ امتحان نهایی خرداد ١٤٠٣ ..... ٢٠٠

الدَّرْسُ ١: ذَاكَ هُوَ اللَّهُ

(مرور قواعد کتاب‌های هفتم تا نهم)

بخش ١. آموزش قواعد و مفاهیم درس

إِغْلَمُوا: بدانید

آن چه که به عنوان قواعد در این درس می‌آید، در واقع دوره و مروری است بر مطالبی که در کتاب‌های پایه‌های هفتم، هشتم و نهم خوانده‌اید. دانستن این مطالب به عنوان پیش‌نیاز، برای همه شما ضروری است؛ زیرا قواعد زبان عربی، مانند واکن‌های یک قطار به هم پیوسته است.

اسم، ویژگی‌های آن، و انواع آن

جنسیت اسم در زبان عربی اسم‌ها یا مذکرند یا مؤنث، و علامت مؤنث بودن اسم، معمولاً داشتن علامت «ة / ة» در آخر آن است.

اسم‌های مذکر: طَالِب، قَلَم، مُنْتَقِد، مُعَلِّم، مُحَمَّد، غَنِي
اسم‌های مؤنث: طَالِبَة، مُنْتَقِدَة، سَائِقَة، أَمَانَة، أُم، مَرِيَم

نکته: دقت کنید که همواره نمی‌توان با افزودن «ة / ة» به آخر یک اسم مذکر، اسم مؤنث به دست آورد، زیرا ممکن است چنین اسمی یا در زبان عربی کاربرد نداشته باشد و یا به همان معنا به کار نرود.

- مثال:** ١) جَبَل (کوه) + ة = جَبَلَة (بدون کاربرد)
٢) قَلَم (قلم) + ة = قَلَمَة (بدون کاربرد)
٣) بَحْر (دریا) + ة = بَحْرَة (بدون کاربرد)

نکته: برخی اسم‌های «مؤنث»، با آن که علامت «ة / ة» ندارند، ولی در «معنا» مؤنث به شمار می‌روند.

مثال: أُم (مادر)، بِنْت (دختر)، أُخْت (خواهر)، مَرِيَم، زَيْنَب و ...

تعداد اسم اسم از نظر تعداد به ٣ نوع تقسیم می‌شود: ١) مفرد، ٢) مثنی، ٣) جمع (جمع مذکر سالم، جمع مؤنث سالم، جمع مکسر)

اسم			مثنی	مفرد
جمع	مؤنث سالم	مذکر سالم	(مذکر یا مؤنث)	(مذکر یا مؤنث)
مکسر	مؤنث سالم	مذکر سالم	(مذکر یا مؤنث)	(مذکر یا مؤنث)
علامت و قاعده‌ای ندارد. كُتِبَ	اسم + ات مؤنثات	اسم + ون، ين مؤلفون مؤلفين	اسم + ان، سين کتابان / شَجَرَتان کتابين / شَجَرَتين	علامتی ندارد. کتاب، شَجَرَة

اسم اشاره برای اشاره کردن به انسان یا اشیای دور و نزدیک، از اسم اشاره استفاده می‌شود.

جمع	مثنی	مفرد	جنسیت
هؤلاء (این‌ها)	هَذَيْنِ (این دو، این‌ها)	هَذَا (این)	مذکر
هؤلاء (این‌ها)	هَاتَيْنِ (این دو، این‌ها)	هَذِهِ (این)	مؤنث
أُولَئِكَ (آن‌ها)	—	ذَلِكَ (آن)	مذکر
أُولَئِكَ (آن‌ها)	—	تِلْكَ (آن)	مؤنث

اسم اشاره
١. اشاره به نزدیک
٢. اشاره به دور

نکته ترجمه: هرگاه کلمه پس از اسم اشاره «ال» نداشته باشد، اسم اشاره طبق معمول و به صورت عادی ترجمه می‌شود؛ یعنی اگر مفرد است به صورت به مفرد، اگر مثنی است، به صورت مثنی، و اگر جمع است، به صورت جمع ترجمه می‌شود. خوب است بدانیم که اسم‌های مثنی را می‌توان به صورت جمع نیز ترجمه کرد.

مثال: هَذَانِ کتابانِ این دو (این‌ها) کتاب هستند. / هؤلاءِ طَلَّابٌ این‌ها دانش‌آموز هستند.

اما اگر کلمه پس از اسم اشاره «ال» داشته باشد، اسم اشاره (چه مفرد، چه مثنی و چه جمع) همواره به صورت «مفرد» ترجمه می‌شود.

مثال: هؤلاءِ الطَّلَّابُ ... : این دانش‌آموزان ...

صَغُ فِي الْفَرَاغِ اسْمَ الْإِشَارَةِ الْمُنَاسِبِ. (در جای خالی اسم اشاره مناسب قرار بده).

۱- ..... الطَّالِبَانِ يَذْهَبَانِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. (هَذَانِ - هَاتَانِ - هُوَئَاءِ): این دو دانش‌آموز به مدرسه می‌روند.

پ هَذَانِ [«الطَّالِبَانِ» مثنای مذکر است؛ بنابراین باید از اسم اشاره‌ای استفاده کنیم که مثنای مذکر باشد و این یعنی «هَذَانِ».]

۲- ..... نِسَاءٌ يَعْمَلْنَ بِحِدِّ. (هَذِهِ - تِلْكَ - أُولَئِكَ): آن‌ها زنانی هستند که با جدیت کار می‌کنند.

پ أُولَئِكَ [«نِسَاءً» جمع «إِمْرَأَةٌ» است و به عبارت دیگر «جمع مؤنث» است؛ پس باید از اسم اشاره‌ای استفاده کنیم که به جمع اشاره دارد، یعنی «أُولَئِكَ».]

۳- يَشْتَرِي ..... الرَّجَالُ أَلْبِسَةً جَمِيلَةً لِأَسْرَتِهِمْ. (هَذَا - هَذَانِ - هُوَئَاءِ): این مردان برای خانواده خود لباس‌های زیبایی می‌خرند.

پ هُوَئَاءِ [«الرَّجَالُ» جمع مکسر «الرَّجُلُ» است؛ بنابراین باید از اسم اشاره‌ای استفاده کنیم که به جمع (جمع مذکر) اشاره کند. در میان اسم‌های اشاره داخل پرانتز، فقط «هُوَئَاءِ» برای اشاره به جمع (چه مذکر و چه مؤنث) استفاده می‌شود.]

۴- ..... أَشْجَارٌ كَبِيرَةٌ تَنْمُو فِي الْغَابَاتِ الْإِسْتَوَائِيَّةِ. (هُوَئَاءِ - هَذِهِ - هَذَا): این‌ها درختان بزرگی هستند که در جنگل‌های استوایی رشد می‌کنند.

پ هَذِهِ [هرچند «أَشْجَارٌ» جمع مکسر «شَجَرٌ: درخت» است، ولی این نکته را همواره باید به یاد داشته باشیم که برای «جمع‌های غیر انسان» معمولاً از اسم اشاره «مفرد مؤنث» (هَذِهِ یا تِلْكَ) استفاده می‌شود نه «هُوَئَاءِ» یا «أُولَئِكَ».]

کلمات پرسشی برای سؤال در مورد موجودات و ویژگی‌های آن‌ها، کلمات پرسشی زیر را به کار می‌بریم:

هَلْ (آیا)	أَ (آیا)	مَنْ (چه کسی)	مَا (چه چیزی)	كَيْفَ (چگونه)	أَيَّ (کدام)	كَمْ (چند)	مَاذَا (چه)	لِمَاذَا (برای چه)	أَيْنَ (کجا)	مِنْ أَيْنَ (از کجا)؛ (اهل کجا)	مَتَى (کی)	إِلَى مَتَى (تا کی)
------------	----------	---------------	---------------	----------------	--------------	------------	-------------	--------------------	--------------	---------------------------------	------------	---------------------

اقسام ضمیر ضمیر، اسمی است که به جای اسم ظاهر می‌آید، مثلاً به جای «حسین» می‌گوییم «او»، و به جای «مریم» و «زینب» می‌گوییم «آن‌ها».

به کار بردن ضمیر جدا (منفصل) و پیوسته (متصل) و هماهنگی آن‌ها با فعل، از موارد مهم در دستور زبان است.

ضمیرهای منفصل عبارت‌اند از:

به شیوه زبان فارسی:

من (أَنَا)	تو (أَنْتَ، أَنْتِ)	او (هُوَ، هِيَ)
ما (نَحْنُ)	شما (أَنْتُمْ، أَنْتُنَّ)	ایشان (آن‌ها) (هُمَا، هُم، هُنَّ)

به شیوه زبان عربی:

		مؤنث			مذکر		
نَحْنُ (ما)	أَنَا (من)	هُنَّ (آن‌ها)	هُمَا (آن دو، آن‌ها)	هِيَ (او)	هُم (آن‌ها)	هُمَا (آن دو، آن‌ها)	هُوَ (او)
		أَنْتُنَّ (شما)	أَنْتُمْ (شما دو نفر، شما)	أَنْتِ (تو)	أَنْتُمْ (شما)	أَنْتُمْ (شما دو نفر، شما)	أَنْتَ (تو)

ضمیرهای متصل به شیوه زبان عربی:

		مؤنث		مذکر		
نا	ي	هُنَّ	هُمَا	ها	هُم	هُمَا
		كُنَّ	كُما	كُ	كُم	كُما

عدد و معدود

در کارهای روزمره و برای حساب و کتاب، شمارش موجودات و نشان دادن زمان و ساعت، از اعداد اصلی و ترتیبی بهره می‌بریم. البته امسال (پایه دهم) در درس دوم به صورت کامل‌تر، با اعداد و انواع آن آشنا می‌شویم.

الف. اعداد اصلی

واحد	إِثْنَانِ	ثَلَاثَةٌ	أَرْبَعَةٌ	خَمْسَةٌ	سِتَّةٌ	سَبْعَةٌ	ثَمَانِيَةٌ	تِسْعَةٌ	عَشْرَةٌ	أَحَدُ عَشَرَ	إِثْنَا عَشَرَ
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
واحدة	إِثْنَانِ	ثَلَاثٌ	أَرْبَعٌ	خَمْسٌ	سِتٌّ	سَبْعٌ	ثَمَانِيٌ	تِسْعٌ	عَشْرٌ	أَحَدُ عَشْرَةٍ	إِثْنَا عَشْرَةٍ
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲

برای نشان دادن جایگاه کلمه‌ای که «مذکر» است	الأول	الثاني	الثالث	الرابع	الخامس	السادس	السابع	الثامن	التاسع	العاشر	الحادي عشر	الثاني عشر
یکم	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم	یازدهم	دوازدهم	دوازدهم
برای نشان دادن جایگاه کلمه‌ای که «مؤنث» است	الأولى	الثانية	الثالثة	الرابعة	الخامسة	السادسة	السابعة	الثامنة	التاسعة	العاشرة	الحادية عشرة	الثانية عشرة
یکم	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم	یازدهم	دوازدهم	دوازدهم

روزهای هفته و فصلها

دانستن این که اکنون در کدام روز هفته و در کدام فصل هستیم، اهمیت دارد. روزهای هفته: **الْحَدِيثُ** (شنبه)، **الْأَدَّ** (یکشنبه)، **الإثنين** (دوشنبه)، **الثلاثاء** (سه‌شنبه)، **الأربعاء** (چهارشنبه)، **الخميس** (پنجشنبه)، **الجمعة** (جمعه) فصل‌های سال: **الربيع** (بهار)، **الصيف** (تابستان)، **الخريف** (پاییز)، **الشتاء** (زمستان)

رنگها

زیبایی طبیعت و شگفتی آفرینش در دیدن رنگ‌هاست. در زبان عربی برخی از رنگ‌ها عبارت‌اند از: **أبيض** (سفید)، **أسود** (سیاه، مشکی)، **أحمر** (قرمز، سرخ)، **أصفر** (زرد)، **أخضر** (سبز)، **أزرق** (آبی)، **بنفسجی** (بنفش)

وزن کلمات

در زبان عربی کلمه‌ها «وزن» دارند و ترازوی سنجش و استانداردسازی آن‌ها با سه حرف «ف، ع، ل» است، یعنی حروفی که روبه‌روی این سه حرف قرار می‌گیرند، اصلی، و حروفی که روبه‌روی این‌ها قرار نمی‌گیرند، فرعی و زائد هستند. به این کلمات و وزن آن‌ها توجه کنید:

کلمه	شاعر	مکتوبه	فصیح	عَلام	أمازة	نَظَر	يَكْتُبُ	إِسْتَخْرِجُ
وزن	فَاعِل	مَفْعُولَة	فَعِيل	فَعَال	فَعَالَة	فَعَل	يَفْعُلُ	إِسْتَفْعِلُ

نام حیوانات

نام حیوانات که برخی از آن‌ها را آموخته‌اید، مرور می‌کنیم: **أسد** (شیر)، **كَلْب** (سگ)، **بَقْرَة** (گاو)، **فَرَس** (اسب)، **ذئب** (گرگ)، **عَظْم** (گوسفند)، **حَمَام** / **حَمَامَة** (کبوتر)، **عُضْفُور** / **عُضْفُورَة** (گنجشک)، **تَغَلَب** (رواه)، **عَرَّال** / **عَرَّالَة** (آهو)، **سَمَك** / **سَمَكَة** (ماهی)، **فَرَح** (جوجه)، **زَرَّافَة**، **فیل**، **عُرَاب** (کلاغ)، **نَعَجَة** (میش)، **فَرَّاشَة** (پروانه)، **فَأْر** / **فَأْرَة** (موش)، **قِطْ** / **قِطَة** (گرهه)، **قِرْد** / **قِرْدَة** (میمون)، **نَمَل** / **نَمَلَة** (مورچه)، **نَحْل** / **نَحْلَة** (زنبور)، **جَمَار** (الاغ)، **دِجَاج** / **دِجَاجَة** (مرغ)، **دِيك** (خروس)، **جَمَل** (شتر)، **نَعَامَة** (شترمرغ)، **نَمِر** (پلنگ)، **بُوم** / **بُومَة** (جغد)

بیان ساعت

در زبان عربی هرگاه بخواهیم ساعتی را بیان کنیم از اعداد ترتیبی (بر وزن «**الفاعلة**») استفاده می‌کنیم. ضمناً برای بیان «نیم» از واژه «**النصف**» و برای بیان «ربع» از واژه «**الربع**»، و برای بیان «یک ربع مانده به ...» از فرمول «عدد ترتیبی (بر وزن «**الفاعلة**») + **إِلَّا** + **رُبْعاً**» استفاده می‌کنیم. **مثال:** ساعت هفت تمام: **الساعة السابعة تماماً** / شش و ربع: **السادسة و الربع** / هشت و نیم: **الثامنة و النصف** / یک ربع مانده به سه: **الثالثة إلا ربعاً**.

ترکیب اضافی و ترکیب وصفی

برای این که برای اسمی ویژگی‌ها و اطلاعات بیشتری داشته باشیم، برای آن صفت و مضاف‌الیه آورده و به اصطلاح «ترکیب وصفی» و «ترکیب اضافی» می‌سازیم. تشخیص تفاوت این دو ترکیب، هم از راه معنا امکان دارد، و هم از راه حرکت و ساختار کلمه. مثلاً مضاف‌الیه معمولاً در حرف آخرش حرکت کسره می‌گیرد، ولی صفت همانند موصوفش ممکن است علاوه بر کسره ی، ضمه یا فتحه نیز بگیرد. در ترکیب وصفی، هر دو اسم معمولاً از نظر مذکر و مؤنث و حرکت حرف آخر کلمه یکسان هستند، در صورتی که در ترکیب اضافی، این‌گونه نیست. به این ترکیب‌ها توجه کنید:

کتاب **الله**: کتاب خدا (مضاف و مضاف‌الیه) / **کتابك**: کتاب تو (مضاف و مضاف‌الیه) / **کتاب جميل**: کتابی زیبا (موصوف و صفت) / **الكتاب الرخيص**: کتاب ارزان (موصوف و صفت) / **أيام الأسبوع**: روزهای هفته (مضاف و مضاف‌الیه) / **الدرس الخامس**: درس پنجم (موصوف و صفت) / **لون البحر**: رنگ دریا (مضاف و مضاف‌الیه) / **حكمة بالغة**: حکمتی کامل (موصوف و صفت) / **الساعة الثامنة**: ساعت هشتم (موصوف و صفت) / **مدرستنا**: مدرسه ما (مضاف و مضاف‌الیه)

توجه: در ترکیب اضافی، به اسم اول «**مضاف**» و به اسم دوم «**مضاف‌الیه**» گفته می‌شود. مضاف معمولاً یک «اسم» است، ولی مضاف‌الیه می‌تواند «اسم» یا «ضمیر» باشد. (مانند مثال‌های فوق)

در ترکیب وصفی، به اسم اول «**موصوف**» و به اسم دوم «**صفت**» گفته می‌شود. در این ترکیب - برخلاف ترکیب اضافی - صفت هیچ‌گاه نمی‌تواند «ضمیر» باشد! پس ترکیب‌هایی که در آن یک اسم به همراه یک ضمیر به کار رفته باشد، ترکیب اضافی است نه وصفی! (مانند مثال‌های فوق)

گاهی اوقات یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی با هم ادغام می‌شوند و تشکیل یک ترکیب جدید به نام «**ترکیب اضافی - وصفی**» می‌دهند. در این ترکیب، مضاف‌الیه میان موصوف و صفت قرار می‌گیرد. ضمناً اسم اول هیچ‌گاه «ال» و «تئوین» نمی‌گیرد و اسم سوم (صفت) معمولاً به همراه «ال» به کار می‌رود.

فرمول ترکیب «اضافی - وصفی»: موصوف / مضاف + مضاف‌الیه + صفت

مثال: مُعَلِّمُنَا الْخَنُونُ: معلّم مهربان ما / أَعْمَالُكَ الصَّالِحَةُ: کارهای شایسته‌ات، کارهای شایسته تو / أشجار الحديقة الجميلة: درختان زیبای باغ
ترجمه ترکیب «اضافی - وصفی»: در ترجمه این ترکیب‌ها ابتدا اسم اول و سوم، و سپس اسم دوم را ترجمه می‌کنیم.

مثال: كُتِبَها المُفِيذَةُ: کتاب‌های سودمندش، کتاب‌های سودمند او
 اسم اول اسم دوم / اسم سوم

روش سؤال و جواب

یکی از موضوعات مهم در گفت‌وگو میان دو نفر یا دو گروه این است که شیوه سؤال و جواب را به خوبی بدانند؛ در جدول زیر، چند شیوه سؤال و جواب را ذکر می‌کنیم.

در زبان فارسی		در زبان عربی	
پرسش	پاسخ	السؤال	الجواب
آیا؟	بله، ... / خیر، ...	هَلْ / أ؟	نَعَمْ، ... / لا، ...
چرا؟	به این دلیل که ...، چون، زیرا	لِمَاذَا؟	لِأَنَّ ...
چه وقت؟	امروز، دیروز، ساعت یک ربع به سه، ...	مَتَى؟	الْيَوْمَ، يَوْمَ أُمْسٍ، السَّاعَةَ الْتَالِيَةَ إِلَّا زُرْعًا، ...
کجا؟	در مدرسه، توی خیابان، مقابل، ...	أَيْنَ؟	فِي الْمَدْرَسَةِ، فِي الشَّارِعِ، أَمَامَ، ...
چگونه؟	با ماشین، پیاده، ...	كَيْفَ؟	بِالسَّيَّارَةِ، مَاشِيًا، ...
چه کسی؟	دوستم، رضا، ...	مَنْ؟	صَدِيقِي، رِضَا، ...
چه چیزی؟	کتاب، آسمان، آب، ...	مَا؟	الْكِتَابِ، السَّمَاءِ، الْمَاءِ، ...
آیا رفتی؟	بله، رفتم. / نه، نفرتم.	أَذْهَبْتُ؟	نَعَمْ، ذَهَبْتُ. / لا، مَا ذَهَبْتُ.
آیا گفتی؟	بله، گفتم. / نه، نگفتم.	أَقُلْتُ؟	نَعَمْ، قُلْتُ. / لا، مَا قُلْتُ.
آیا نوشتی؟	بله، نوشتم. / نه، ننوشتم.	أَكْتَبْتُ؟	نَعَمْ، كَتَبْتُ. / لا، مَا كَتَبْتُ.

فعل و انواع آن

الف در تمام زبان‌ها، مهم‌ترین رکن جمله، فعل است و به جمله معنا و مفهوم می‌دهد و هدف از به کارگیری کلمات دیگر را روشن می‌کند.

فعل از دو نظر بررسی می‌شود؛ یکی از نظر **نوع** (زمان انجام آن)، و دیگر از نظر **صیغه** (ساخت) و یا ضمائر آن:

الف زمان و نوع فعل معمولاً با توجه به پیشوندهای آن (سَد، سَوْفَ، لا، ما، ...) شناخته می‌شود که عبارت‌اند از:

ماضی مثبت	ماضی منفی	معادل ماضی استمراری	مضارع	مضارع منفی	مستقبل	امر	نهی
بر وزن (فَعَلَ، فَعِلَ، فَعُلَ)	ما + ماضی	كَانَ + مضارع	مضارع	لا + مضارع	سَدَ / سَوْفَ + مضارع	«أ» یا «إ» + مضارع مجزوم (مضارعی که آخرش ساکن است یا نون ندارد، مگر نون جمع مؤنث)	لا + مضارع مجزوم
كَتَبَ (نوشت)	مَا كَتَبَ (ننوشتم)	كَانَ يَكْتُبُ (می‌نوشت)	يَكْتُبُ (می‌نویسد)	لَا يَكْتُبُ (نمی‌نویسد)	سَيَكْتُبُ سَوْفَ يَكْتُبُ (خواهد نوشت)	اُكْتُبْ (بنویس)	لَا تَكْتُبْ (ننویس)

ب صیغه‌های چهارده‌گانه فعل با توجه به پسوندهای آن‌ها (ضمایر فاعلی و شناسه‌ها) شناخته می‌شود. ما می‌توانیم فعل‌ها را دو گونه صرف کنیم: یکی صرف سنتی فعل براساس دستور زبان عربی و دیگر صرف فعل براساس دستور زبان فارسی.

صرف فعل ماضی و مضارع از مصدر «کتابت: نوشتن» به روش زبان عربی این گونه است:

ضمیر منفصل و «فعل ماضی» در ۱۴ شکل و صیغه:

هُنَّ كَتَبْنَ (۶) جمع مؤنث غایب	هُمَا كَتَبَتَا (۵) مثنای مؤنث غایب	هِيَ كَتَبَتْ (۴) مفرد مؤنث غایب	هُمْ كَتَبُوا (۳) جمع مذکر غایب	هُمَا كَتَبَا (۲) مثنای مذکر غایب	هُوَ كَتَبَ (۱) مفرد مذکر غایب	غایب
أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ (۱۲) جمع مؤنث مخاطب	أَنْتُمَا كَتَبْتُمَا (۱۱) مثنای مؤنث مخاطب	أَنْتِ كَتَبْتِ (۱۰) مفرد مؤنث مخاطب	أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ (۹) جمع مذکر مخاطب	أَنْتُمَا كَتَبْتُمَا (۸) مثنای مذکر مخاطب	أَنْتَ كَتَبْتَ (۷) مفرد مذکر مخاطب	مخاطب
				نَحْنُ كَتَبْنَا (۱۴) متکلم مع الغیر	أَنَا كَتَبْتُ (۱۳) متکلم وحده	متکلم

ضمیر منفصل و «فعل مضارع» در ۱۴ شکل و صیغه:

هُنَّ يَكْتُبْنَ (۶) جمع مؤنث غایب	هُمَا تَكْتُبَانِ (۵) مثنای مؤنث غایب	هِيَ تَكْتُبُ (۴) مفرد مؤنث غایب	هُمْ يَكْتُبُونَ (۳) جمع مذکر غایب	هُمَا يَكْتُبَانِ (۲) مثنای مذکر غایب	هُوَ يَكْتُبُ (۱) مفرد مذکر غایب	غایب
أَنْتُنَّ تَكْتُبْنَ (۱۲) جمع مؤنث مخاطب	أَنْتُمَا تَكْتُبَانِ (۱۱) مثنای مؤنث مخاطب	أَنْتِ تَكْتُبِينَ (۱۰) مفرد مؤنث مخاطب	أَنْتُمْ تَكْتُبُونَ (۹) جمع مذکر مخاطب	أَنْتُمَا تَكْتُبَانِ (۸) مثنای مذکر مخاطب	أَنْتَ تَكْتُبُ (۷) مفرد مذکر مخاطب	مخاطب
				نَحْنُ نَكْتُبُ (۱۴) متکلم مع الغیر	أَنَا أَكْتُبُ (۱۳) متکلم وحده	متکلم

صرف فعل ماضی و مضارع از مصدر «کتابت: نوشتن» به روش زبان فارسی این گونه است:

فعل ماضی

كَتَبْتُ، كَتَبْتَ (نوشت)	كَتَبْتِ، كَتَبْتِ (نوشتی)	كَتَبْتُ (نوشتم)
سوم شخص مفرد	دوم شخص مفرد	اول شخص مفرد
كَتَبَا، كَتَبْتَا، كَتَبُوا، كَتَبْنَ (نوشتند)	كَتَبْتُمَا، كَتَبْتُمْ، كَتَبْتُنَّ (نوشتید)	كَتَبْنَا (نوشتیم)
سوم شخص جمع	دوم شخص جمع	اول شخص جمع

فعل مضارع

يَكْتُبُ، تَكْتُبُ (می نویسد)	تَكْتُبُ، تَكْتُبِينَ (می نویسی)	أَكْتُبُ (می نویسم)
سوم شخص مفرد	دوم شخص مفرد	اول شخص مفرد
يَكْتُبَانِ، تَكْتُبَانِ، يَكْتُبُونَ، يَكْتُبْنَ (می نویسند)	تَكْتُبَانِ، تَكْتُبُونَ، تَكْتُبِينَ (می نویسید)	نَكْتُبُ (می نویسیم)
سوم شخص جمع	دوم شخص جمع	اول شخص جمع

حالا تو بگو

صَغُ فِي الْفَرَاغِ فِعْلاً مُنَاسِباً. (در جای خالی یک فعل مناسب قرار بده.)

۱- أَيْتَهَا الطَّالِبَةُ، أ..... واجباتك؟ (كَتَبْتُ - كَتَبْتِ - كَتَبْتَ): ای دانش آموز! آیا تکالیفت را نوشته‌ای؟

ب كَتَبْتَ ابا توجه به «أَيْتَهَا الطَّالِبَةُ» که اسلوب نِدَاسْت و برای صداکردن «مخاطب» که در این جا «مفرد مؤنث مخاطب» است، به کار می‌رود و نیز با توجه به ضمیر متصل «لِک» در «واجباتک» که این ضمیر نیز مربوط به صیغه «مفرد مؤنث مخاطب» است، متوجه می‌شویم که باید از فعلی استفاده کنیم که مربوط به صیغه «مفرد مؤنث مخاطب» باشد، یعنی «كَتَبْتِ».

۲- أَنْتُمْ ..... وَ نَحْنُ لَا نَكْذِبُ أَيْضاً. (يَصْذِقَانِ - تَصْذِقُونَ - يَصْذِقُونَ): شما راست می‌گویید و ما نیز دروغ نمی‌گوییم.

پ تَصْذِقُونَ ابا توجه به ضمیر مُنْفَصِل «أَنْتُمْ» که مربوط به «جمع مذکر مخاطب» است، با توجه به فعل‌های داخل پرانتز، باید از فعل مضارعی استفاده کنیم که اولاً «جمع مذکر» باشد؛ یعنی آخرش «وَن» داشته باشد، ثانیاً مربوط به «مخاطب» باشد؛ یعنی حتماً با حرف مضارعه «ت» شروع شده باشد و این یعنی «تَصْذِقُونَ».

۳- یا طالبات، ..... لِلْإِمْتِحَانَاتِ جَيِّدًا. (أَدْرُسُوا - أَدْرُسُ - أَدْرُسُنَ): ای دانش‌آموزان! برای امتحانات، خوب درس بخوانید.

پ أَدْرُسُنَ ابا توجه به «طالبات» که «جمع مؤنث» است و نیز با توجه به فعل‌های داخل پرانتز که همگی فعل امر (مخاطب) هستند، باید فعل امری را انتخاب کنیم که آخرش «نَ» داشته باشد، زیرا در فعل‌های امر و یا نهی «جمع مؤنث مخاطب»، هیچ‌گاه «نَ» از آخر این صیغه حذف نمی‌شود.

۴- بِنْتِي الْعَزِيْزَةَ، رَجَاءً ..... شَيْئاً عَلَى جِدَارِ الصَّفِّ. (لَا تَكْتُبُ - لَا تَكْتُبِي - لَا تَكْتُبِينَ): ای دختر عزیزم! لطفاً روی دیوار کلاس چیزی ننویس.

پ لَا تَكْتُبِي ابا توجه به «یا بنتی العزیزة» که مربوط به اسلوب نداشت و به عبارت دیگر، گوینده کسی را صدا می‌زند و نیز با توجه به این که مخاطب، «مفرد مؤنث» است و از او خواسته شده که کاری را انجام ندهد، متوجه می‌شویم که در جای خالی باید از یک فعل نهی استفاده کنیم که مربوط به صیغه «مفرد مؤنث مخاطب» باشد؛ یعنی «لَا تَكْتُبِي». خوب است بدانیم که فعل‌های امر یا نهی در این صیغه همواره آخرش «ی» دارد.

۵- عَلِيٌّ وَ أَحْمَدُ ..... إِلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ فِي الْأُسْبُوعِ الْقَادِمِ. (ذَهَبَا - يَذْهَبَانِ - سَيَذْهَبَانِ): علی و احمد در هفته آینده به ساحل دریا خواهند رفت.

پ سَيَذْهَبَانِ ابا توجه به قید زمان آینده (الأُسْبُوعِ الْقَادِمِ: هفته آینده) باید از فعلی استفاده کنیم که بر مستقبل (آینده) دلالت داشته باشد. هم‌چنین می‌دانیم که با آوردن دو حرف «سَ» یا «سَوْفَ» بر سر فعل مضارع، فعل مضارع تبدیل به «مستقبل» می‌شود و این یعنی «سَيَذْهَبَانِ».

۲ شیوه ترجمه جمله: در زمینه ترجمه جمله باید بتوانید با توجه به واژه‌هایی که تاکنون آموخته‌اید، آیات، احادیث، عبارات و متن‌های عربی را واژه‌به‌واژه ترجمه کنید و سپس به فارسی روان برگردانید و سعی کنید فعل عبارت را تشخیص دهید و پس از ترجمه دقیق فعل، آن را در انتهای جمله قرار دهید. (زیرا در زبان فارسی، فعل معمولاً در آخر جمله قرار می‌گیرد.) با دانستن واژه‌های مترادف (هم‌معنی) و متضاد، می‌توانید جمله‌های جدید بسازید و دایره لغات خود را افزایش دهید.

علاوه بر آن، از اطلاعات عمومی و دانش تاریخ، جغرافی، فیزیک، ریاضی و ... استفاده کنید تا اگر جمله و گزاره‌ای به زبان عربی بیان شده است، بتوانید با توجه به واقعیت و عدم واقعیت آن، درستی یا نادرستی آن را تشخیص دهید.

بخش ۲. واژگان

فعل

أَنْزَلَ: نازل کرد	زَانَ: زینت داد	قَلَّ: بگو
أَوْجَدَ: پدید آورد	شَقَّ: شکافت	نَمَتْ: رشد کرد (مؤنث «نما»)
جَهَّزَ: مجهز کرد	صَيَّرَ: گردانید	بَخَّرَجَ: درمی‌آورد

اسم

إغْبِرَار: تیره‌رنگی، غبارآلودگی	ذَا: این (= هَذَا)	عُصُون: شاخه‌ها «مفرد: عُصْن»
أَنْجَم: ستارگان «مفرد: نَجْم، نَجْمَةٌ»	ذات ...: دارای ... (مؤنث «ذو»)	عَيْم: ابر
أَنْعَم: نعمت‌ها «مفرد: نِعْمَةٌ»	ذَلِكَ: آن (= ذَلِكَ)	مُسْتَعْرَة: فروزان
بَالِغ: کامل	ذو ...: دارای ... (مذکر «ذات»)	مُفْتَكِرَة: اندیشمند
جَدْوَة: پاره آتش	شَرَرَة: آحگر (پاره آتش)	مُنْهَمِرَة: ریزان
خَضِرَة: سرسبز	ضِيَاء: روشنایی	نَضِرَة: تر و تازه
دُرَر: مرواریدها «مفرد: دُر»		

واژگان حوار و تمارین

فعل

أَنْ أَسَافِرَ: که سفر کنم	صَغ: بگذار
----------------------------	------------

اسم

تَعَارَف: آشنایی با یکدیگر	مَطَار: فرودگاه
قَاعَة: سالن	مُسْتَعِينًا بِ: با استفاده از

نکته: «أَنْ» حرفی است که اگر پس از آن فعل مضارعی بیاید، آن فعل مضارع به صورت «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود، مانند:

يَذْهَبُ: می‌رود + أَنْ ← أَنْ يَذْهَبُ: که برود
مضارع اخباری   مضارع التزامی

مترادف

أَنْظَرُ (نگاه کن) = شَاهِدُ (نگاه کن)	الْعُدْوَانُ (دشمنی) = اَلْعِدَاوَةُ (دشمنی)
صَغُ (قرار بده، بگذار) = اِجْعَلُ (قرار بده، بگذار)	نَيْصِرَةٌ (تَر و تازه) = طَارِجَةٌ (تازه)
بَالِغُ (کامل) = كَامِلُ، تَامُ (کامل)	ضِيَاءُ (روشنایی) = نَوْرُ (روشنایی)
مُجْتَهِدُ (تلاشگر) = مُجِدِّ (تلاشگر)	اَللَّغِيمُ (ابر) = اَلسَّحَابُ (ابر)
نَاجِحُ (موفق) = فَائِزُ (موفق)	صَارَتْ (شد) = أَصْبَحَتْ (شد)
جَوْ (فضاء) = فَضَاءُ (فضاء)	عَيْنُ (چشمه) = يَنْبُوعُ (چشمه)
صَبَاحُ الخَيْرِ (صبح به خیر) = صَبَاحُ التَّوَرِ ((در پاسخ) صبح به خیر)	عَبَّئُ (مشخص کن) = مَبِّئُ (مشخص کن)
الْحَدِيثُ (سخن) = الكَلَامُ (سخن)	حَمْدُ (ستودن، سپاس‌گزاری کردن) = شُكْرُ (سپاس‌گزاری کردن)
ذات ... (دارای ...) = ذُو ... (دارای ...)	كَمَّلُ (تکمیل کن، کامل کن) = أَكْمِلُ (کامل کن)
جَذْوَةٌ (پاره آتش) = شَرَّوَةٌ (پاره آتش)	اَلثَّمَرَةُ (میوه) = اَلفَاكِهَةُ (میوه)
أَنْجُمُ (ستارگان) = كَوَاكِبُ، نُجُومُ (ستارگان)	أَوْجَدَ (پدید آورد) = خَلَقَ، أَحَدَثَ (آفرید، پدید آورد)
الْمَرْءُ (آدمی، انسان) = اَلْإِنْسَانُ (آدمی، انسان)	نَامُ (خوابید) = رَقَدَ (خوابید)
أَنْعَمُ (نعمت‌ها) = نَعَمُ (نعمت‌ها)	بَصَرَ (چشم) = عَيْنُ (چشم)
مُسْتَعْرَةٌ (فروزان) = مُسْتَعْلَةٌ (فروزان)	زَانَ (زینت داد) = زَيَّنَ (زینت داد)
جَهَّزَ (مجہز کرد) = أَعَدَّ (مجہز کرد، آماده کرد)	مُنْهَمِرَةٌ (ریزان) = مُتَساقِطَةٌ (ریزان)

متضاد

يُخْرِجُ (درمی‌آورد) = يَدْخُلُ (وارد می‌کند)	أَنْزَلَ (نازل کرد، فرو فرستاد) = رَفَعَ (بالا برد)
آمَنُوا (ایمان آوردند) = كَفَرُوا (کفر ورزیدند)	تَعَيْشُ (زندگی می‌کنی) = تَمُوتُ (می‌میری)
زَرَعَ (کاشت) = حَصَدَ (درو کرد)	قَلِيلُ (کم) = كَثِيرُ (زیاد)
الْأَبْيَضُ (سفید) = اَلْأَسْوَدُ (سیاه)	مُدَّكَرٌ (نر) = مُؤنَّثٌ (ماده)
يَنْفَعُ (سود می‌رساند) = يَضُرُّ (زیان می‌رساند)	أَسْئَلَةُ (پرسش‌ها) = أَجُوبَةٌ (پاسخ‌ها)
صِدْقُ (راستی) = كِذْبُ (دروغ)	بَالِغُ (کامل) = نَاقِصُ (ناقص)
مَشْرُورُ (شاد) = حَزِينُ (غمگین)	شِرَاءُ (خریدن) = بَيْعُ (فروختن)
جَمِيلُ (زیبا) = قَبِيحُ (زشت)	قَرِيبُ (نزدیک) = بَعِيدُ (دور)
صَبَاحُ (صبح) = مَسَاءُ (عصر، شب)	العِلْمُ (دانش، دانایی) = الجَهْلُ (نادانی)
نِصْفُ (نیم، نیمه) = تَمَامُ (کامل، تمام)	يَنْزِلُ (پایین می‌آید) = يَصْعَدُ (بالا می‌رود)
لا (نه) = نَعَمُ (بله)	الأَرْضُ (زمین) = السَّمَاءُ (آسمان)
اللَّيْلُ (شب) = اَلنَّهَارُ (روز)	الأَرَادِلُ (فرومایگان) = الأَفَاضِلُ (شایستگان)
الدُّنْيَا (دنیا) = اَلْآخِرَةُ (آخرت)	أَلْغَالِيَةُ (گران) = اَلرَّخِيصَةُ (ارزان)
الْعُدْوَانُ (دشمنی) = اَلصَّدَاقَةُ (دوستی)	اَلنَّسَائِيَّةُ (زنانه) = اَلرَّجَالِيَّةُ (مردانه)
عَدَا (فردا) = أَمْسٍ (دیروز)	عَفْوًا (بخشید) = مَغْدَرَةً (بخشید)
حَرَاةُ (گرما) = بُرُودَةٌ (سرما)	نَاجِحُ (قبول) = رَاسِبُ (مردود)
مُقْتَدِرَةٌ (توانا) = صَعِبَةٌ (ناتوان)	بِدَايَةٌ (آغاز) = نِهَابَةٌ (پایان)
مَسْمُوحٌ (مجاز) = مَمْنُوعٌ (ممنوع، غیرمجاز)	الظَّالِمُ (ستمگر) = اَلْعَادِلُ (دادگر)
يَمِينُ (راست) = يَسَارُ (چپ)	مُنْفَصِلَةٌ (جداشده) = مُتَّصِلَةٌ (متصل، به هم پیوسته)
النَّارُ (آتش) = المَاءُ (آب)	أَوَّلُ (اول) = آخِرُ (آخر)
كَثْرَةٌ (فراوانی) = قَلَّةٌ (کمی)	

نوجه: فایده یادگیری مترادف و متضاد واژگان این است که دایره لغات ما افزایش می‌یابد و می‌توانیم با به کارگیری مترادف و متضاد، جمله‌های جدید دیگری نیز بسازیم.

جمع مکسر

عُصُون ← مفرد (شاخه)	أَرَاذِل ← مفرد (فرومایه، فرومایه‌تر)	تَرَائِب ← مفرد (ترکیب (ترکیب))
أَنْعَم ← مفرد (نعمت)	أَفْضَل ← مفرد (شایسته، برتر)	أَعْدَاء ← مفرد (دشمن)
أَنْجُم ← مفرد (نجم، نجمه (ستاره))	أَحْجَار ← مفرد (سنگ)	جِبَال ← مفرد (کوه)
دُر ← مفرد (مروارید)	مَلَابِس ← مفرد (لباس)	عَقَابِر ← مفرد (عقربه)
تَمَارِين ← مفرد (تمرین (تمرین))	أَلْوَان ← مفرد (رنگ)	
أَحَادِيث ← مفرد (حدیث (سخن))	جُمَل ← مفرد (جمله)	

بخش ۳. ترجمه درس

متن درس و ترجمه واژه‌به‌واژه و ترجمه روان آن

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾ «الأنعام: ۱»
 ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و روشنایی را قرار داد.

ذَلِكَ	هُوَ	اللَّهُ
آن	او	خداست
«آن، همان خداست.»		

أَنْظُرُ: فعل امر / تَلَكْ: «اسم اشاره»
 به دور - مفرد مؤنث / «ذات»
 «تلك»، «الشجرة» و «النضرة»: مؤنث
 «العصون النضرة»: ترکیب وصفی

أَنْظُرُ	لِتَلِكْ	الشَّجَرَه	ذَاتِ	العُصُونِ	النُّضْرَه
بنگر	به آن	درخت	دارای	شاخه‌های	تازه
به آن درخت بنگر که دارای شاخه‌های تر و تازه است.					

كَيْفَ: کلمه استفهامی (پرسشی)
 «تَمَّتْ» و «صَارَتْ»: فعل ماضی /
 حَبَّةٌ: مؤنث

كَيْفَ	تَمَّتْ	مِنْ	حَبَّةٌ	وَ كَيْفَ	صَارَتْ	شَجَرَه
چگونه	رشد کرد	از	دانه‌ای	و چگونه	گردید	درخت
چگونه از دانه‌ای رشد کرده و چگونه درخت شده است؟						

«إِنْحَتْ» و «قُلْ»: فعل امر / يُخْرِجُ:
 فعل مضارع /
 مَنْ: «چه کسی» کلمه استفهامی /
 ذَا: «اسم اشاره» / الثَّمَرَةَ: مؤنث

فَأَبْحَثْ	و قُلْ مَنْ	ذَا الَّذِي	يُخْرِجُ	مِنْهَا	الثَّمَرَه
پس جست‌وجو کن	و بگو چه کسی است	این کسی که	بیرون می‌آورد	از آن	میوه
آن‌گاه جست‌وجو کن و ابا خود [بگو: این کیست که از آن (درخت)، میوه بیرون می‌آورد؟					

«الَّتِي»، «جَذْوَةٌ» و «مُسْتَعْرَه»:
 مؤنث / «الشَّمْسُ» با وجود این که
 علامت «ة» /
 ندارد، در زبان عربی مؤنث تلقی می‌شود.

وَ انظُرْ	إِلَى	الشَّمْسِ	الَّتِي	جَذْوَتِهَا	مُسْتَعْرَه
و بنگر	به	خورشیدی	که	پاره آتش آن	فروزان است
و بنگر به خورشیدی که پاره آتش آن (شعله‌اش) فروزان است.					

حَرَاةٌ مُنْتَشِرَةٌ: ترکیب وصفی
 «حَرَاةٌ» و «مُنْتَشِرَةٌ»: مؤنث

فِيهَا	ضِيَاءٌ	وَ	بِهَا	حَرَاةٌ	مُنْتَشِرَه
در آن	روشنایی	و	با آن	حرارتی	پراکنده است
در آن (خورشید) روشنایی [و نور] است و به وسیله آن حرارت و گرمایی پراکنده است.					

مَنْ: کلمه استفهامی (پرسشی)
 أَوْجَدَ: فعل ماضی
 الشَّرَرَةَ: مؤنث

مَنْ	ذَا	الَّذِي	أَوْجَدَهَا	فِي الْجَوِّ	مِثْلَ	الشَّرَرَه
کیست	این	کسی که	پدید آورد آن را	در فضا	همانند	پاره آتش
این کیست که آن را در فضا مانند پاره آتش پدید آورده است؟						

ذالک: «اسم اشاره»
 أَنْعَمَهُ: ترکیب اضافی («أَنْعَمَ» + «هـ»)

واژه‌های «بَالِغَةً» و «مُقْتَدِرَةً» صفت هستند.
 «حِكْمَةً»، «بَالِغَةً»، «قُدْرَةً» و «مُقْتَدِرَةً»: مؤنث

أَوْجَدَ: فعل ماضی
 «اللَّيْلُ» و «قَمَرٌ»: مذکر

زان: فعل ماضی
 «الذَّرِّ الْمُنْتَشِرَةِ»: ترکیب وصفی

الغَيمِ: مذکر
 أَنْزَلَ: فعل ماضی
 مَطَرٌ: مذکر

صَبَّرَ: فعل ماضی / «أَرْضٌ»: با وجود این که علامت «ة - ة» ندارد، در زبان عربی مؤنث تلقی می‌شود.
 إِغْبِرَارٌ: مذکر / حَضِرَةٌ: مؤنث / فَ: پس، سپس، آن گاه، بعد از آن

شَقَّ: فعل ماضی
 الْمَرْءُ: مذکر / بَصْرٌ: مذکر
 مَنْ: کلمه استفهامی (پرسشی)

جَهَّزَ: فعل ماضی
 «قُوَّةٌ مُفْتَكِرَةٌ»: ترکیب وصفی
 «قُوَّةٌ» و «مُفْتَكِرَةٌ»: مؤنث

ذالک: اسم اشاره به دور، مفرد مذکر
 (= ذَلِكْ)
 أَنْعَمَهُ: ترکیب اضافی
 مُنْهَمِرَةً: مؤنث

ذالک	هُوَ	اللَّهُ	الَّذِي	أَنْعَمَهُ	مُنْهَمِرَةً
آن	او (همان)	خدایی است	که	نعمت‌هایش	ریزان است

آن همان خدایی است که نعمت‌هایش [پیوسته] ریزان است.

ذو	حِكْمَةً	بَالِغَةً	وَ	قُدْرَةً	مُقْتَدِرَةً
دارای	حکمتی	کامل	و	نیروی	توانا، پرتوان

[او که] دارای دانایی کامل و نیرویی پرتوان است.

أَنْظُرُ	إِلَى	اللَّيْلِ	فَمَنْ	أَوْجَدَ	فِيهِ	قَمَرَهُ
بنگر	به	شب	پس چه کسی	پدید آورد	در آن	ماه را

[آن گاه] به شب بنگر، پس چه کسی در آن ماه را پدید آورده است؟

وَ	زَانَهُ	بِأَنْجُمٍ	كَالذَّرِّ	الْمُنْتَشِرَةِ
و	آراست آن را	با ستارگانی	مانند مرواریدهای	پراکنده

و آن را (شب را) با ستارگانی همانند مرواریدهای پراکنده آراست.

وَ أَنْظُرُ	إِلَى	الغَيمِ	فَمَنْ	أَنْزَلَ	مِنْهُ	مَطَرَهُ
و بنگر	به	ابر	پس چه کسی	نازل کرد (فروفرستاد)	از آن	باران را

و به ابر بنگر، پس چه کسی از آن باران فرو فرستاد؟

فَصَبَّرَ	الأَرْضَ	بِهِ	بَعْدَ	إِغْبِرَارٍ	حَضِرَهُ
پس گردانید	زمین را	به وسیله آن	پس از	غبارآلودگی	سرسبز

سپس زمین را پس از غبارآلودگی به وسیله آن سرسبز (باطراوت) گردانید.

وَ أَنْظُرُ	إِلَى	الْمَرْءِ	وَ قُلْ	مَنْ	شَقَّ	فِيهِ	بَصْرَهُ
و بنگر	به	آدمی، انسان	و بگو	چه کسی	شکافت (ایجاد کرد)	در او	چشم را

و به انسان بنگر و [با خود] بگو: چه کسی در [چهره] او چشم ایجاد کرد؟

مَنْ	ذَا	الَّذِي	جَهَّزَهُ	بِقُوَّةٍ	مُفْتَكِرَهُ
کیست	این	کسی که	مجہز کرده او را	به نیرویی	اندیشمند

این کیست که او را به نیرویی اندیشمند (نیروی اندیشه و خردورزی) مجہز کرده است؟

ذالک	هُوَ	اللَّهُ	الَّذِي	أَنْعَمَهُ	مُنْهَمِرَةً
آن	او	خدایی [است]	که	نعمت‌هایش	ریزان [است]

آن همان خدایی است که نعمت‌هایش [پیوسته] ریزان است.

نکاتی درباره قواعد در متن

- حرف «ه» در آخر بیشتر مصرع‌های دوم ابیات، علامت مؤنث (ة) است که به دلیل «ضرورت شعری» نقطه‌های آن حذف شده است، ولی در آخر واژه‌های «قَمَرٌ، مَطَرٌ، بَصْرٌ» علامت مؤنث بودن نیست و تنها به خاطر «ضرورت شعری» آمده است!
- اگر اسمی مذکر باشد، ضمیر آن نیز مذکر می‌آید و اگر مؤنث باشد، ضمیر آن مؤنث می‌آید، مانند «هو» و «ه» که در بیت‌های ۱۳ و ۱۵، به اسم مذکر «اللَّهُ و الْمَرْءُ» بازمی‌گردند و نیز ضمیر «ها» که در بیت‌های ۳ و ۴، به اسم مؤنث «السَّجَرَةُ و الشَّمْسُ» بازمی‌گردد.

۱- این ابیات که در مورد خدانشناسی است، به نظم و شگفتی‌های آفرینش (درخت، خورشید، شب، ماه، ستارگان، ابر، باران، زیبایی و چهره انسان) اشاره می‌کند و شاعر آن «معروف رُصافی» است که دارای آثار فراوانی به نظم و نثر می‌باشد. وی عراقی است و از پدر گُرد و مادر ترکمن زاده شده است.

جِوَارُ (التَّعَارُفُ): گفت‌وگو (آشنایی با یکدیگر)

زائرُ مَرَقِدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ <small>عليه السلام</small>	أَحَدُ الْمُؤَظَّفِينَ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ
زائر آرامگاه (قبر) امیرمؤمنان علی <small>عليه السلام</small>	یکی از کارمندان در سالن فرودگاه
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.	وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.
سلام بر شما.	و سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما.
صَبَاحُ الْخَيْرِ يَا أَخِي.	صَبَاحُ النُّورِ وَ السُّرُورِ.
صبح به خیر ای برادر.	صبح به خیر و خوشی.
كَيْفَ حَالُكَ؟	أَنَا بِخَيْرٍ، وَ كَيْفَ أَنْتَ؟
حالت چه طوره؟	خوبم، شما چه طوری؟
بِخَيْرٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.	عَفْوًا، مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟
خوبم، شکر خدا.	ببخشید، اهل کجایی؟
أَنَا مِنَ الْجُمْهُورِيَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْإِيرَانِيَّةِ.	مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟
من اهل جمهوری اسلامی ایرانم.	اسم شریف شما چیه؟
إِسْمِي حَسَنٌ وَ مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟	إِسْمِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ.
نام من حسینه و نام شریف شما چیه؟	اسم من عبدالرحمانه.
هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيْرَانٍ حَتَّى الْآنَ؟	لَا، مَعَ الْأَسْف. لَكِنِّي أُحِبُّ أَنْ أُسَافِرَ.
آیا تا به حال به ایران سفر کرده‌ای؟	نه، متأسفانه. ولی دوست دارم که سفر کنم.
إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيْرَانٍ!	إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ إِلَى اللَّقَاءِ؛ مَعَ السَّلَامَةِ.
اگر خدا بخواد به ایران سفر می‌کنی!	ان شاءالله؛ به امید دیدار، به سلامت.
فِي أَمَانِ اللَّهِ.	فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ حِفْظِهِ، يَا حَبِيبِي.
خداحافظ.	در پناه خدا، ای دوست من.

؟ بخش ۴. تمارین

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: كَمَلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ وَ الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ. (تمرین اول: ترجمه آیات و احادیث زیر را کامل کن.)

«الصَّف: ۲»

۱- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْمَلُونَ»

 ای کسانی که ایمان آورده‌اید، .....
 [پ] ای کسانی که ایمان آورده‌اید، چرا می‌گویید آن چه را که انجام نمی‌دهید؟

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که / آمَنُوا: ایمان آوردید / لِمَ (لِ + مَا «پرسشی»): چرا / تَقُولُونَ: می‌گویید / مَا: آن چه را / لَا تَعْمَلُونَ: انجام نمی‌دهید

«الْمُؤْمِنُونَ: ۵۱»

۲- «وَ اعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ»

 و کار نیکو .....
 [پ] «و کار نیکو را انجام دهید، زیرا من به آن چه که انجام می‌دهید، دانا (آگاه) هستم.»

وَ اعْمَلُوا: و انجام دهید / صَالِحًا: (کار) نیک / إِنِّي: زیرا من / بِمَا: به آن چه که / تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید / عَلِيمٌ: دانا، آگاه

«الْأَعْرَاف: ۴۷»

۳- «زَبْنَا لَا تَجْعَلُنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ»

 پروردگارا، .....
 [پ] «پروردگارا، ما را با قوم ستمگر قرار نده.»

زَبْنَا: پروردگارا، ای پروردگارا / مَا لَا تَجْعَلُنَا: ما را قرار نده / مَعَ: با، همراه / الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ: قوم ستمگر

«رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ»

۴- «لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ ... وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ.»

به بسیاری ..... و روزه‌شان و بسیاری حج گزاردن ..... بلکه به ..... و امانتداری آن‌ها .....

[پ] «به بسیاری نمازشان و روزه‌شان و بسیاری حج گزاردن ننگرید، بلکه به راستگویی و امانتداری آن‌ها بنگرید.»

لَا تَنْظُرُوا: ننگرید / إِلَى: به / كَثْرَةَ: بسیاری / صَلَاتِهِمْ: نمازشان / صَوْمِهِمْ: روزه‌شان / وَلَكِنْ: ولی، (در این آیه) بلکه / انظُرُوا: بنگرید /

صِدْقِ الْحَدِيثِ: راستگویی / آدَاءِ الْأَمَانَةِ: به‌جا آوردن امانت، امانت‌داری

۵- «إِرْحَمَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ.»

به کسی که در زمین است ..... کسی که در آسمان است به تو رحم کند.»

پا «به کسی که در زمین است رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کند.»

إِرْحَمَ: رحم کن / مَنْ: کسی که / فِي الْأَرْضِ: در زمین / يَرْحَمُ: رحم کند / فِي السَّمَاءِ: در آسمان

۶- أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَ لَوْ بِالصِّينِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ.

دانش را طلب کنید گرچه .....، زیرا طلبِ دانش .....

پا «دانش را طلب کنید گرچه در چین باشد، زیرا طلبِ دانش واجب [دینی] است.»

أَطْلُبُوا: طلب کنید / وَ لَوْ: گرچه / بِالصِّينِ: در چین / فَإِنَّ: زیرا / طَلَبَ الْعِلْمِ: طلب دانش / فَرِيضَةٌ: واجب [دینی] است

التَّمْرِينُ الثَّانِي: اقْرَأْ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنْ تَرْجُمَتَهَا الصَّحِيحَةَ. (تمرین دوم: احادیث زیر را بخوان، سپس ترجمه درست آن را مشخص کن.)

۱- «اعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا.»

برای (✓) دنیایت (□) دنیا) چنان کار کن گویی همیشه (✓) زندگی می کنی (□) لذت می بری) و برای آخرت چنان کار کن گویی (✓) فردا می میری (□) نزدیک است (بمیری).

اعْمَلْ: کار کن / دُنْيَاكَ: دنیایت / تَعِيشُ: زندگی می کنی / آخِرَتِكَ: آخرت / كَأَنَّ: گویی / تَمُوتُ غَدًا: فردا می میری

۲- «نَنْظُرْ إِلَى مَا قَالُوا وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ.»

به آن چه گفته است (✓) بنگر (□) می نگرم) و به آن که گفته است (✓) ننگر (□) نمی نگرم).

نَنْظُرْ: بنگر / ما: آن چه / لَا تَنْظُرْ: ننگر / مَنْ: آن که

۳- «إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفْضَلُ.»

هرگاه فرومایگان «فرومایه ترها» (✓) به فرمانروایی برسند (□) گرامی شوند؛ شایستگان «برترها» هلاک می شوند.

مَلَكَ: به فرمانروایی برسند (رسیدند) / الْأَرَادِلُ: فرومایگان / الْأَفْضَلُ: شایستگان / هَلَكَ: هلاک می شوند (شدند)

توجه: بعد از کلماتی، مانند «إِذَا، إِنْ وَ ...» بهتر است دو فعل بعد از آن را به ترتیب به صورت «مضارع التزامی» و «مضارع اخباری» ترجمه کرد: «به

فرمانروایی برسند ... هلاک می شوند»

۴- «مَنْ زَرَعَ الْغُدُونَ خَصَدَ الْخُسْرَانَ.»

هر کس (✓) دشمنی (□) دوستی) کاشت، (✓) زیان (□) سود) درو کرد.

الغُدوان: دشمنی / الخُسران: خسارت، زیان

۵- «الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَ كَثِيرُهُ قَاتِلٌ.»

سخن مانند داروست؛ اندکش (✓) سود می رساند (□) شفا می دهد) و بسیارش گشنده است.

الكلام: سخن / كَ: مانند / قَلِيلُهُ: اندکش / يَنْفَعُ: سود می رساند / كَثِيرُهُ: بسیارش / قَاتِلٌ: گشنده

۶- إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ.

هرگاه بر (✓) دشمنت قادر شدی (□) دشمنت را شکست دادی)، بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او (□) قرار می دهی (✓) قرار بده).

إِذَا: هرگاه / قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ: بر دشمنت قادر شدی / فَاجْعَلْ: قرار بده / الْعَفْوَ عَنْهُ: بخشیدن او را / شُكْرًا: شکرانه / لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ: قدرت یافتن بر او

۷- قَوْلٌ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ.

گفتن (□) می دانم (✓) نمی دانم)، نیمی از دانش است

قَوْلٌ: گفتن / لَا أَعْلَمُ: نمی دانم / نِصْفُ الْعِلْمِ: نیمی از دانش

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: صُغِّ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبِ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ.» (تمرین سوم: عدد مناسب را در دایره بگذار). (یک کلمه اضافی است.)

۱- السَّرْرَةُ ۷) مِنَ الْأَحْجَارِ الْجَمِيلَةِ الْغَالِبِيَّةِ ذَاتِ اللَّوْنِ الْأَبْيَضِ.

زبانۀ آتش / پاره‌ای جداشده از آتش فروزان است.

۲- الشَّمْسُ ۲) جَدْوَتْهَا مُسْتَعْرَةً، فِيهَا ضِيَاءٌ وَ بِهَا حَرَاةٌ مُنْتَشِرَةٌ.

خورشید / پاره آتش آن فروزان است، در آن روشنی و نور است و به وسیله آن، گرمایی پراکنده است.

۳- الْقَمَرُ ۳) كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ؛ ضِيَاؤُهُ مِنَ الشَّمْسِ.

ماه / سیاره‌ای (ستاره‌ای) است که به دور زمین می چرخد و نورش از خورشید است.

۴- الْأَنْعَمُ ۵) نِخَاژٌ مُتْرَاكِمٌ فِي السَّمَاءِ يَنْزِلُ مِنْهُ الْمَطَرُ.

نعمت‌ها

۵- النَّعِيمُ ۶) مِنَ الْمَلَابِسِ النَّسَائِيَّةِ ذَاتِ الْأَلْوَانِ الْمُخْتَلِفَةِ.

ابر / بخاری به هم فشرده در آسمان است که از آن باران می بارد.

پیراهن زنانه / از لباس‌های زنانه دارای رنگ‌های گوناگون است.

۷- اَلدَّرَزُ

مرواریدها / از سنگ‌های زیبای گران دارای رنگ سفید است.

اَلتَّمْرِينِ الزَّايِغِ: صَغَ هذِهِ الْجَمَلِ وَ التَّرَاكِيْبِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. (تمرین چهارم: این جمله‌ها و ترکیب‌ها را در مکان مناسب خود بگذار.)

هُؤُلَاءِ فَائِزَاتٍ / هَذَا دَلِيْلَانِ / تِلْكَ بَطَّارِيَةٌ / أَوْلِيْكَ الصَّالِحِيْنَ / هُؤُلَاءِ الْأَعْدَاءُ / هَاتَانِ الرَّجَايَاتَانِ

۱- مفرد مؤنث	۲- مثنای مذکر	۳- مثنای مؤنث	۴- جمع مذکر سالم	۵- جمع مؤنث سالم	۶- جمع مکسر
.....	.....	.....	.....	.....	.....

۱- مفرد مؤنث ← تِلْكَ بَطَّارِيَةٌ: آن، باطری است. ← ۲- مثنای مذکر ← هَذَا دَلِيْلَانِ: این دو راهنما

۳- مثنای مؤنث ← هَاتَانِ الرَّجَايَاتَانِ: این دو شیشه ← ۴- جمع مذکر سالم ← أَوْلِيْكَ الصَّالِحِيْنَ: آن شایستگیان

۵- جمع مؤنث سالم ← هُؤُلَاءِ فَائِزَاتٍ: این‌ها، برنده هستند. ← ۶- جمع مکسر ← هُؤُلَاءِ الْأَعْدَاءُ: این دشمنان

نوجه: اگر بعد از اسم اشاره، اسم «ال» دار بیاید و اسم اشاره، مثنی یا جمع باشد، اسم اشاره مفرد ترجمه می‌شود، مانند شماره‌های ۲، ۳، ۴ و ۶، ولی

اگر بعد از اسم اشاره «ال» نیاید، اسم اشاره اگر مفرد باشد، مفرد، و اگر مثنی باشد، مثنی، و اگر جمع باشد، جمع ترجمه می‌شود؛ مثال:

هَذَا كِتَابٌ. این، کتاب است. هَذَا كِتَابَانِ. این‌ها، کتاب هستند.

هُؤُلَاءِ مُعَلِّمَاتٌ. این‌ها، معلم هستند.

اَلتَّمْرِينِ الْخَامِسُ: صَغَ الْمُتْرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. (=، ≠) (تمرین پنجم: مترادف‌ها و متضادها را در مکان مناسب خود بگذار.)

ضياء / نام / ناچ / مسرور / قریب / جمیل / نهاییه / یمین / غالبیه / شراء / مسموح / مُجَدَّ

۱- زَحِيصَةٌ ≠	۵- رَاسِبٌ ≠	۹- يَسَارٌ ≠
۲- بَيْعٌ ≠	۶- بَدَايَةٌ ≠	۱۰- بَعِيدٌ ≠
۳- رَقْدٌ =	۷- قَبِيحٌ ≠	۱۱- نَورٌ =
۴- حَزِينٌ ≠	۸- مُجْتَهِدٌ =	۱۲- مَمْنُوعٌ ≠

۱- زَحِيصَةٌ (ارزان) ≠ غَالِيَةٌ (گران) ← ۲- بَيْعٌ (فروش، فروختن) ≠ شِرَاءٌ (خرید، خریدن)

۳- رَقْدٌ (خوابید) = نَامٌ (خوابید) ← ۴- حَزِينٌ (ناراحت) ≠ مَسْرُورٌ (شاد)

۵- رَاسِبٌ (مردود) ≠ نَاجِحٌ (موفق، قبول) ← ۶- بَدَايَةٌ (آغاز) ≠ نِهَائِيَةٌ (پایان)

۷- قَبِيحٌ (زشت) ≠ جَمِيْلٌ (زیبا) ← ۸- مُجْتَهِدٌ (کوشا) = مُجَدِّ (کوشا)

۹- يَسَارٌ (چپ) ≠ يَمِيْنٌ (راست) ← ۱۰- بَعِيدٌ (دور) ≠ قَرِيْبٌ (نزدیک)

۱۱- نَورٌ (روشنایی) = ضِيَاءٌ (روشنایی) ← ۱۲- مَمْنُوعٌ (غیرمجاز) ≠ مَسْمُوحٌ (مجاز)

اَلتَّمْرِينِ السَّادِسُ: أَرَسِمُ عَقَارِبِ السَّاعَاتِ. (تمرین ششم: عقربه‌های ساعت‌ها را رسم کن.)

السَّادِسَةُ إِلاَّ رُبْعاً

الثَّامِنَةُ وَ النِّصْفُ

الْخَامِسَةُ وَ الرُّبْعُ

۳- یک ربع مانده به شش

۲- هشت و نیم

۱- پنج و ربع

إِبْحَثْ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ الْمَكْتَبَةِ عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ أَوْ جُمَلٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ عَظَمَةِ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ، ثُمَّ تَرْجِمُهُ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ مُسْتَعِينًا بِمَعْجَمِ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ. در اینترنت یا کتابخانه به دنبال متنی کوتاه یا جمله‌هایی به زبان عربی پیرامون بزرگی آفریده‌های خداوند بگرد، سپس با استفاده از لغت‌نامه‌ای عربی - فارسی، آن را به فارسی ترجمه کن.

﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾ آل عمران: ۱۹۱

«و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند او می‌گویند: [پروردگارا! این را بیهوده نیافریده‌ای.»

❖ جِبَالٌ كَبِيرَةٌ فِي مَدِينَةِ بَدْرَةَ بِمُحَافَظَةِ إِيلَام: کوه‌های «کبیرکوه» در شهر بدره در استان ایلام

❖ شَاطِئُ كُوشْكَنَارٍ فِي مُحَافَظَةِ هَرْمُزْجَان: ساحل «کوشکنار» در استان هرمزگان

❖ عَيْنُ رَامِيَانٍ فِي مُحَافَظَةِ غُلِسْتَان: چشمه «رامیان» در استان گلستان

❖ وَادِي دِلْفَاوَزٍ فِي مُحَافَظَةِ كِرْمَان: دره «دلفار» در استان کرمان

سؤالات امتحانی (پاسخ در صفحه ۱۴۹)

سؤال‌های ترجمه‌محور

ترجم الکلمات التي تحتمها خطاً.

۱ - صَبَّرَ الْأَرْضَ بِعَدَا غِبْرَارٍ خَصْرَةَ. (نهایی فرداد ۱۳۰۲)
۲ - زَأَيْتُهُمْ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ أَمْسٍ وَ فِي أَيْدِيهِمْ عُصُونٌ مِنَ الْأَزْهَارِ.

۳ - أَنْظُرْ لِتِلْكَ الشَّجَرَةِ ذَاتِ الْعُصُونِ النَّصْرَةِ

۴ - مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مُفْتَكِرَهُ

۵ - وَ أَنْظُرْ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي جَذَوْتُهَا مُسْتَعِرَهُ (برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۶ - وَ زَانَهُ بِأَنْجَمٍ كَالذَّرِّ الْمُنْتَشِرِهِ

۷ - ذُو حِكْمَةٍ بِالِغَةِ وَ قُدْرَةٍ مُقْتَدِرِهِ (برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۸ - ذَلِكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَهُ مِنْهُمْ مَنَّهُمَرَهُ (برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۹ - جَذْوَةُ الشَّمْسِ مُسْتَعِرَةٌ جِدًّا. تَرَجِمْتُ هَذِهِ النُّصُوصَ مُسْتَعِينًا بِالْمَعْجَمِ.

عَيِّنِ الْمْتَضَادَّ وَ الْمْتَرَادِفَ. (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ).

المَرءُ - عَدَا - نَامٌ - غَيْمٌ - رَقَدَ - أَمْسَى

۱۵ - ..... = ... ۱۶ - ..... = ...

نَاجِحٌ - شَرَّرَةٌ - أَنْعَمَ - جَذْوَةٌ - نَعَمٌ - رَاسِبٌ

۱۷ - ..... = ... ۱۸ - ..... = ...

خَلَقَ - أَوْجَدَ - نَزَلَ - رَفَعَ - وَجَدَ - أَنْزَلَ

۱۹ - ..... = ... ۲۰ - ..... = ...

عَيِّنِ الْمْتَرَادِفَاتِ أَوْ الْمْتَضَادَاتِ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ.

- ۲۱ - اِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اِعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ عَدَاً. ۲۲ - إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ.
۲۳ - أَلْكَالِمُ كَالدَّوَاءِ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَ كَثِيرُهُ قَاتِلٌ. ۲۴ - هَذَا الرَّجُلُ بَصْرُهُ كَعَيْنِ الْعُقَابِ فِي رُؤْيَةِ الْأَجْسَامِ.

عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الَّتِي لَا تُنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى فِي الْمَعْنَى. (= عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْعَرَبِيَّةَ فِي الْمَعْنَى):

- ۲۵ - ذَنْبٌ □ كَلْبٌ □ أَسَدٌ □ ذَيْبٌ □
۲۶ - حَافِلَةٌ □ طَائِرَةٌ □ سَفِينَةٌ □ حَافِلَةٌ □
۲۷ - الشَّمْسُ □ الشَّجَرَةُ □ الْجَذْوَةُ □ الشَّمْسُ □

۲۸- نَصْرَة □

۲۹- بَلَد □

۳۰- حَبَّة □

شَرَرَة □

شَهْر □

سَمَكَة □

جَذْوَة □

مَدِينَة □

غُضْن □

مُسْتَعْرَة □

مُحَافِظَة □

شَجَرَة (برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

■ اَكْتَبْ مُفْرَدَ الْكَلِمَاتِ أَوْ جَمْعَهَا.

۳۱- عُصُون ← □

۳۴- نَجْم ← □

۳۷- أَنْعَم ← □

۳۲- أَرْدَل ← □

۳۵- أَفَاضِل ← □

۳۸- أَحْجَار ← □

۳۳- دُزْر ← □

۳۶- مَلَابِس ← □

۳۹- عَدُو ← □

■ تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَ الْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ.

۴۰- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾

۴۱- ﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾

۴۲- مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مُفْتَكِرَةً

۴۳- ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَهُ مِنْهُمْ مَهْمَةً

۴۴- وَ أَنْظُرْ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي جَذَوْنَهَا مُسْتَعْرَةً

۴۵- وَ أَنْظُرْ إِلَى الْمَرْءِ وَ قُلِّ مَنْ شَقَّ فِيهِ بَصْرَهُ

۴۶- كَيْفَ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةً

۴۷- وَ زَانَهُ بِأَنْجُمٍ كَالدُّرِّ الْمُنْتَشِرَةِ

۴۸- أَنْظُرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَهُ

۴۹- وَ أَنْظُرْ إِلَى الْغَيْمِ فَمَنْ أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ

۵۰- مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا فِي الْجَوِّ مِثْلَ الشَّرَرَةِ

۵۱- أَنْظُرْ لِنِتْلِكَ الشَّجَرَةِ ذَاتِ الْعُصُونِ النَّصْرَةِ

۵۲- فَأَبْحَثْ وَ قُلِّ مَنْ ذَا الَّذِي يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَةَ

۵۳- ذُو حِكْمَةٍ بِالْعَيْةِ وَ قُدْرَةٍ مُقْتَدِرَةً

۵۴- فَصَيِّرِ الْأَرْضَ بِهِ بَعْدَ اغْتِبَارٍ حَضْرَةً

۵۵- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾

۵۶- يَزْرَعُ الْجَاهِلُ الْعُدُونَ فَيَحْضُدُ الْخُسْرَانَ.

۵۷- نَزَلَ مَطَرٌ كَثِيرٌ أَمْسَى فَصَارَتْ أَوْرَاقُ الْأَشْجَارِ الْجَمِيلَةِ حَضْرَةً.

۵۸- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾

۵۹- إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ.

۶۰- الدُّرُّ مِنَ الْأَحْجَارِ الْجَمِيلَةِ الْغَالِيَةِ ذَاتِ اللَّوْنِ الْأَبْيَضِ.

۶۱- ﴿... إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾

۶۲- إِزْحَمَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرَحْمَكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ.

۶۳- أَحَبُّ أَنْ أُسَافِرَ إِلَى مَدِينَةِ شِيرَازَ الْجَمِيلَةِ.

۶۴- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ هَذِهِ الْأَشْجَارَ نَمَتْ مِنْ حَبَاتٍ صَغِيرَةٍ؟

■ اَكْمِلِ الْفَرَاغَ فِي تَرْجَمَةِ الْعِبَارَاتِ.

۶۵- مَنْ زَرَعَ الْعُدُونَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ:

هر کس ..... بکارد، زیان .....

۶۶- أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّغِيرِ؛ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ قَرِيبَةٌ:

دانش را طلب کنید گرچه .....؛ زیرا طلب دانش .....

۶۷- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، .....

۶۸- ﴿وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾

و برای من یاد نیکو در .....

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(نویس شهریور ۱۳۰۲)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

پروردگارا!

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۷۰- لا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ ... وَ لَكِنْ أَنْظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ.

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

به بسیاری ..... و روزه‌شان و بسیاری حج گزاردن .....، بلکه به ..... و امانتداری آن‌ها .....

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۷۱- إِزْحَمَ مَنْ فِي الْأَرْضِ بِرَحْمَتِكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ.

به کسی که در زمین است .....

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۷۲- إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفْضَلُ.

«هرگاه ..... به فرمانروایی برسند، ..... هلاک می‌شوند.

۷۳- مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مُمْتَكِرَةٍ

این کیست که او را به نیروی اندیشه .....

۷۴- فَضَيَّرَ الْأَرْضَ بِهِ بَعْدَ اغْتِرَابِ خَضِرِهِ

پس زمین را پس از ..... گردانید.

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۷۵- أَنَا لَا أَنْظُرُ إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ أَبَدًا.

من هرگز به ..... نمازشان و روزه‌شان .....

۷۶- الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَ كَثِيرُهُ يَفْتُلُ.

سخن مانند داروست، اندکش ..... و بسیارش .....

۷۷- اِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اِعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا.

برای ..... چنان کار کن گویی همیشه زندگی می‌کنی و برای آخرت چنان کار کن گویی ..... می‌میری.

۷۸- الْجَهَّالُ بِيَرْعُونَ الْعُدْوَانَ فِي قُلُوبِ الْآخَرِينَ فَيَحْضُدُونَ الْخُسْرَانَ.

نادان‌ها دشمنی را در دل‌های دیگران ..... و ..... درو می‌کنند.

■ اِنتَخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ.

(نهایی فرداد ۱۴۰۲)

۷۹- قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ.

الف) گفتن «نمی‌دانم» نیمی از دانش است.

ب) گفتن «نمی‌دانم» نیمی از دانش است.

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۸۰- لا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ.

الف) به بسیاری نمازشان نگاه نمی‌کنید.

ب) به بسیاری نمازشان نگاه نکنید.

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

۸۱- إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفْضَلُ.

الف) هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند، شایستگان هلاک می‌شوند.

ب) هرگاه فرد فرومایه مالک چیزی شود، افراد شایسته کشته خواهند شد.

۸۲- لا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ قَالَ، بَلْ أَنْظُرُوا إِلَى مَا قَالَ.

الف) به کسی که گفته است نگاه نکنید، بلکه به چیزی که گفته است نگاه کنید.

ب) به چیزی که گفته است نگاه نکنید، بلکه به کسی که گفته است نگاه کنید.

۸۳- نَحْنُ نَحْضُدُ الْخُسْرَانَ، عِنْدَمَا نَزَرَعَ الْعُدْوَانَ.

الف) ما در حالی که زبان می‌کاریم، دشمنی درو خواهیم کرد.

ب) ما هنگامی که دشمنی بکاریم، زبان درو می‌کنیم.

■ اِنتَخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطٌّ.

۸۴- طَلَبَ الْمَعْلَمُ مِنْهُمْ الْخُضُورَ فِي الْخَفَلَةِ.

جشن

مسابقه

حیاط

۸۵- هِيَ طَنَّتْ أَنْ الْخَمَامَةَ تُسَجِّعُهَا عَلَى الْخُرُوجِ.

فهمید

تشویق کرد

گمان کرد

۸۶- يُدْرَسُ الْأَسَاتِذُ فِي الْجَامِعَةِ وَ يَخْرُجُ مِنْهَا الطَّلَابُ.

تصمیم می‌گیرد

درس می‌خواند

فارغ‌التحصیل می‌شود

۸۷- اَلْمُهَنْدِسُونَ صَنَعُوا جِسْرًا لِيُعْبَرَ السِّيَّارَاتِ.

پلی

انباری

ساختمانی

ترجم الأفعال التي تحتها خطأ.

- ۸۸- كَيْفَ نَمَتْ مِنْ حَيْثُ وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةً. ....
 ۸۹- أَنْظُرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَهُ. ....
 ۹۰- أُجِبْ أَنْ أَسَافِرَ إِلَى إِيْرَانِ. ....
 ۹۱- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ .....
 ۹۲- أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّغِيرِ. ....
 ۹۳- لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ. ....
 ۹۴- أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ. ....
 ۹۵- زَمِيلَتِي كَانَتْ تَذْهَبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. ....
 ۹۶- الْأَفْضَلُ لَا يَظْلِمُونَ أَحَدًا. ....
 ۹۷- أَدْخِلِي صَفْكَ سَرِيْعًا. ....
 ۹۸- سَاطِرُقُ بَابِ الْمَنْزِلِ بَعْدَ قَلِيلٍ. ....
 ۹۹- الطَّالِبَةُ فَتَحَتْ نَافِذَةَ الصَّفِّ. ....
 ۱۰۰- بَحَثْتُ عَنِ الشَّمْسِ الْمُسْتَعْرَةِ وَرَاءَ ذَلِكَ الْغَيْمِ. ....

عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِحَطِّ. (الماضي، المضارع، الأمر و ...)

- ۱۰۱- اِزْرَعْ صَدَاقَةً وَ لَا تَزْرَعْ عَدَاوَةً. ....
 ۱۰۲- مَا أَكَلَ الْفَطَوْرَ وَ مَا غَسَلَ وَجْهَهُ وَ خَرَجَ مِنَ الْبَيْتِ. ....
 ۱۰۳- سَوْفَ أَسَافِرُ وَ أُرِيدُ تَسْلِيمَ نُقُودِي عِنْدَكَ أَمَانَةً. ....
 ۱۰۴- الْقَمَرُ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ. ....
 ۱۰۵- ضَعِ نَقْطَةً نِهَآيَةَ هَذِهِ الْجُمْلَةِ. ....
 ۱۰۶- إِذَا قَدَّرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. ....
 ۱۰۷- قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ. ....
 ۱۰۸- ... وَ لَكِنْ اَنْظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ. ....
 ۱۰۹- لَا تَذْهَبِي الْيَوْمَ إِلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ. ....
 ۱۱۰- هَلْ سَافَرْتَ إِلَى مَدِينَةِ مَشْهَدِ الْمُقَدَّسَةِ حَتَّى الْآنَ؟ .....

عَيِّنْ صِبْغَةَ الْأَفْعَالِ.

- ۱۱۱- يُخْرِجُونَ: .....
 ۱۱۲- كَانُوا يَنْزِلُونَ: .....
 ۱۱۳- مَا أَوْجَدْتُمْ: .....
 ۱۱۴- لَا تَذْهَبِينَ: .....
 ۱۱۵- لَا تَسْتَرْجِعْ: .....
 ۱۱۶- سَيَزْرَعُنَّ: .....
 ۱۱۷- قَلَّ: .....
 ۱۱۸- سَوْفَ أَدْخُلُ: .....
 ۱۱۹- اِعْمَلُوا: .....
 ۱۲۰- لَا تَخْرُجِي: .....
 ۱۲۱- نُسَافِرُ: .....
 ۱۲۲- نَمَتْ: .....
 ۱۲۳- صَارَتْ: .....
 ۱۲۴- اِنْحَثْ: .....
 ۱۲۵- اَنْظُرْ: .....
 ۱۲۶- أَوْجَدَ: .....

عَيِّنِ الْفِعْلَ الَّذِي لَا يَنْبَسِبُ الْأَفْعَالِ الْأُخْرَى فِي النَّوْعِ. (الماضي، المضارع، الأمر و ...)

۱۲۷- لا تُعَيِّرُوا ☐	لا نَحْفِرُ ☐	لا أَشَاهِدُ ☐	لا تَقْرَبَانِ ☐
۱۲۸- اِضْعُدِي ☐	أَزْقُدُ ☐	أَلْعَبُ ☐	اِلبَسُوا ☐
۱۲۹- تَهَيَّرِينَ ☐	تَعَجَّبُوا ☐	تَقَسَّمُ ☐	يَطْرُقَانِ ☐
۱۳۰- مَا جَاءَ ☐	لا يَكْتَبِينَ ☐	لا نَعْلَمُ ☐	لا أَبْحَثُ ☐
۱۳۱- اِبْحَثْ ☐	أَبْحَثْ ☐	نَبْحَثُ ☐	تَبْحَثِينَ ☐
۱۳۲- لا تَفْتَحِي ☐	لا تَذْهَبِينَ ☐	لا تَكْتَبُونَ ☐	لا أَرْجِعُ ☐

(نهایی فرورد ۱۳۰۲)

(نهایی شهریور ۱۳۰۲)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

(برگرفته از امتحانات مدارس کشور)

عَبِّرْ صَمِيحاً مُنَاسِباً لِلْفِعْلِ.

أنا ☐	أنت ☐	أنت ☐	أشجج: ١٣٣
هي ☐	هنا ☐	نحن ☐	سنأكل: ١٣٤
هم ☐	هو ☐	هم ☐	كانت تذهب: ١٣٥
هنا ☐	أنثى ☐	أنتم ☐	ما فهمت: ١٣٦
هم ☐	هما ☐	هنا ☐	يستلمن: ١٣٧
نحن ☐	هنا ☐	أنثى ☐	لا يكذب: ١٣٨
أنت ☐	أنت ☐	أنا ☐	إزرعي: ١٣٩

صُغْ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ، ثُمَّ تَرَجِّمُهَا.

إسمان - آخري - مُراجعة - تلميذات - ضياء - أنعم - ظلمات - صالحان - فريقيين - أنجم - حبة - إغبار

١٤٠- مفرد مذكر:	١٤١- مفرد مؤنث: .....
١٤٢- مثنى مذكر:	١٤٣- مثنى مؤنث: .....
١٤٤- جمع مذكر سالم:	١٤٥- جمع مؤنث سالم: .....
١٤٦- جمع مكسر:	

أَكْتُبْ وَزْنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ وَ حُرُوفَهَا الْأَصْلِيَّةَ.

١٤٧- كاتب، مكتوبة، كتاب، مكاتب:	١٤٨- حديث، أحاديث، مُحدّثة، مُحدّث: .....
١٤٩- فتاح، فاتحة، مفتوح، افتتاح:	١٥٠- قادر، مُقتدر، إفتدار، تقدير: .....
١٥١- أعمال، عامل، استعمال، مَعْمول:	١٥٢- إصلاح، صلاح، مصلحة، صلح: .....

سؤال هـ فهم و درک مطلب

صُغْ فِي الْفَرَاغِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ.

١٥٣- أَلْبَطَارِيَّةٌ مَحْرَزٌ ..... فِي السَّيَّارَةِ.	البئر ☐	النَّافِذَةُ ☐	الكهرباء ☐
١٥٤- أُمُّ صَدِيقِي ..... فِي الْمُسْتَشْفَى.	راقدة ☐	مُمرّض ☐	حفلة ☐
١٥٥- ..... هُوَ الشَّيْءُ الَّذِي يَضَعُ مِنَ النَّارِ.	الخطب ☐	الدُّحَانُ ☐	الذَّارُ ☐
١٥٦- ظَلَمْتُ صَدِيقَكَ فَبُهِقَ ..... عَلَيْكَ.	عطشان ☐	عَضْبَانُ ☐	حُسرَانُ ☐
١٥٧- الْفَسَاتِينُ مِنَ الْمَلَابِسِ الَّتِي تَرْتَدِيهَا	الرجال ☐	الأطفال ☐	النِّسَاءُ ☐
١٥٨- ..... حَجَرَ جَمِيلٌ ذُو لَوْنٍ أبيض.	الذهب ☐	الدُّرُّ ☐	الفِصَّةُ ☐
١٥٩- ..... مِصْبَاحٌ وَ زِينَةٌ فِي سَمَاءِ اللَّيْلِ.	النَّهَارُ ☐	العَيْمُ ☐	النَّجْمُ ☐

عَبِّرْ الْعِبَارَةَ الصَّحِيحَةَ وَ عَيِّرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ.

١٦٠- اللَّهُ هُوَ الَّذِي يُخْرِجُ الثَّمَرَ مِنَ الشَّجَرَةِ.	١٦١- نحن هذه السنة ندرس في الصف العاشر.
١٦٢- الدُّرُّ مِنَ الْأَحْجَارِ الْجَمِيلَةِ الْغَالِيَةِ ذَاتِ اللَّوْنِ الْأَصْفَرِ.	١٦٣- القَمَرُ كَوَكَبٌ وَ ضِيَاؤُهُ لَيْسَ مِنَ الشَّمْسِ.
١٦٤- الْجَذْوَةُ قِطْعَةٌ مُنْفَصِلَةٌ عَنِ النَّارِ الْمُسْتَعْرَةِ.	١٦٥- كُلُّ الْأَشْجَارِ تُغَطِّنُنَا ثَمَرَةً.

صُغْ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبِ. «كَلِمَتَانِ اثْنَتَانِ زَائِدَتَانِ».

الف

١٦٦- أَلطُّلَابُ	☐
١٦٧- أَلنَّجَامَةُ	☐
١٦٨- أَلنَّبِيكَاءُ	☐
١٦٩- أَلرَّسْمُ	☐
١٧٠- أَلْمُنْتَحَفُ	☐
١٧١- أَلدَّلِيلُ	☐
١٧٢- أَلتَّعْوِيضُ	☐
١٧٣- أَلطَّارِجُ	☐

- ١٧٤- أَلشَّمْسُ
١٧٥- أَلأنْعَمُ
١٧٦- أَلغَيْمُ
١٧٧- أَلفَسَاتِينُ
١٧٨- أَلقَمَرُ
١٧٩- أَلدَّرُ
١٨٠- أَلشَّرَزَةُ
- بُخَارٌ مُتْرَاكِمٌ فِي السَّمَاءِ يَنْزِلُ مِنْهُ المَطَرُ وَ التَّلْجُ.
لَوْنُهُ أبيضٌ وَ هُوَ مِنَ الأَحجارِ الغالِيَةِ كالأذْهَبِ.
جَدْوَلُهَا مُسْتَعِرَةٌ، وَ بِهَا حَرَاةٌ مُنْتَشِرَةٌ.
مِنَ المَلايسِ الَّتِي تُرْتَدِيهَا النِّسَاءُ.
قِطْعَةٌ انْفَضَلَتْ عَنِ النَّارِ المُشْتَعِلَةِ.

أَجِبْ عَنِ الأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ.

- ١٨١- كَيْفَ حَالُكَ؟
١٨٢- مَا اسْمُ زَمِيلِكَ؟
١٨٣- هَلْ أَنْتَ إِيرَانِيَّةٌ؟
١٨٤- مِمَّنْ أَيْنَ أَنْتَ يَا أُخِي؟
١٨٥- مَا هُوَ لَوْنُ السَّمَاءِ؟
١٨٦- مَا اسْمُكَ الكَرِيمُ؟
١٨٧- مَا هُوَ لَوْنُ أَوْرَاقِ الأَشجارِ فِي الرُّبِيعِ عَادَةً؟
- (بِرْكَرْفَتِهِ از امتحانات مدارس كشور)
(بِرْكَرْفَتِهِ از امتحانات مدارس كشور)

رَتِّبِ الكَلِمَاتِ وَ اكْتُبِ سُؤَالَ وَ جَوَابًا صَحِيحًا.

اسْمُكَ - حُسَيْنٌ - الكَرِيمُ - ما - اِسْمِي

- ١٨٨- السُّؤَالُ: .....؟
١٨٩- الجَوَابُ: .....

سَافَرْتُ - نَعَمْ - الآنَ - سَافَرْتُ - حَتَّى - هَلْ - شِيرَازَ - إِلى

- ١٩٠- السُّؤَالُ: .....؟
١٩١- الجَوَابُ: .....

أَنَا - كَيْفَ - بِخَيْرٍ - حَالُكَ - صَدِيقِي - يا - كَيْفَ

- ١٩٢- السُّؤَالُ: .....؟
١٩٣- الجَوَابُ: .....

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ، ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الأَسْئَلَةِ.

فِي يَوْمٍ مِنَ الأَيَّامِ جَاءَ سِتَّةُ صَيَّادِينَ وَ حَفَرُوا حُفْرَةً عَمِيقَةً، ثُمَّ سَتَرُوا لِصَيْدِ الحَيَّوانِ وَ بَيْعِهَا لِحَدِيقَةِ الحَيَّوانِ. وَقَعَ ثَعْلَبٌ وَ غَزَالَةٌ فِي الحُفْرَةِ بَغْتَةً فَطَلَبَا مُسَاعَدَةً؛ لَكِنَّ الحَيَّوانِ هَرَبْنَ لِأَنَّهِنَّ سَمِعْنَ مِنْ بَعِيدٍ أَصواتِ الصَّيَّادِينَ.

- ١٩٤- مَن طَلَبَ المُسَاعَدَةَ؟
١٩٥- لِماذا هَرَبَتِ الحَيَّوانِ؟
١٩٦- كَمَ صَيَّادًا جَاءَ؟
١٩٧- ماذا سَتَرَ الصَّيَّادُونَ؟
١٩٨- عَيَّنْ فِي النَّصِّ أَسْمَاءً تُكوْنُ لِلجَمْعِ؟

پاسخ نامہ

کلماتی را که زیرشان خط کشیده شده، ترجمه کن.

۱. غبارآلودگی / زمین را به وسیله آن پس از غبارآلودگی (تیرگی) سرسبز گردانید.
  ۲. فرودگاه
  ۳. شاخه‌ها / آنان را دیروز در سالن فرودگاه دیدم، در حالی که در دستانشان شاخه‌هایی از گل [ها] بود.
  ۴. تر و تازه / به آن درخت نگاه کن که دارای شاخه‌های تر و تازه است.
  ۵. اندیشمند / این کیست که او را به نیرویی اندیشمند (نیروی اندیشه) مجهز کرده است؟
  ۶. فروزان / و به خورشیدی بنگر که پاره آتش آن فروزان است.
  ۷. کامل
  ۸. توانمند / دارای حکمتی کامل و نیرویی توانمند است.
  ۹. ستارگان / و آن را با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده، زینت بخشید.
  ۱۰. نعمت‌ها
  ۱۱. ریزان / آن (او) همان خداوندی است که نعمت‌هایش ریزان است.
  ۱۲. اخگر (پاره آتش) / خدا خورشید را در فضا مانند پاره آتش پدید آورد.
  ۱۳. پاره آتش / پاره آتش خورشید، بسیار فروزان است.
  ۱۴. با استفاده از / این متن‌ها را با استفاده از واژه‌نامه ترجمه کردم.
- متضاد و مترادف را مشخص کن. (دو کلمه، اضافی است.)**

انسان - فردا - خوابید - ابر - خوابید - دیروز

۱۵. نام = وَقَد (خوابید)

۱۶. عَدَا (فردا) = اَمْسِ (دیروز)

قبول (موفق) - پاره آتش - نعمت‌ها - پاره آتش - بله - مردود

۱۷. شَرَرَة = جَدْوَة (پاره آتش)

۱۸. نَاجِح (قبول، موفق) = رَاسِب (مردود)

آفرید - پدید آورد (آفرید) - پایین آمد - بالا بُرد - یافت - پایین آورد

۱۹. خَلَقَ = أَوْجَدَ (آفرید، پدید آورد)

۲۰. رَفَعَ (بالا بُرد) = أَنْزَلَ (پایین آورد، نازل کرد)

مترادف‌ها یا متضادها را در عبارتهای زیر مشخص کن.

۲۱. دُنْیَا (دنیا) = آخِرَة (آخرت) / تَعِيشَ (زندگی می‌کنی) = تَمَوْتُ (می‌میری) ترجمه عبارت: برای دنیابت چنان عمل کن که گویی همیشه زندگی می‌کنی و برای آخرت چنان عمل کن که گویی فردا می‌میری.
۲۲. الْأَرَاذِلَ (فرومایگان) = الْأَفْضِلَ (شایستگان) ترجمه عبارت: هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند، شایستگان هلاک می‌شوند.
۲۳. قَلِيلَ (کم) = كَثِيرَ (بسیار)
۲۴. تَرْجَمَة عبارت: سخن مانند داروست، اندکش سود می‌رساند و بسیارش گشوده است.
۲۴. بَصْرَ = عَيْنَ (چشم)
- ترجمه عبارت: این مرد، چشمش در دیدن اجسام، مانند چشم عقاب است. (منظور این است که بسیار تیزبین است.)

کلمه‌ای را که در معنا با کلمات دیگر تناسب ندارد، مشخص کن.

(کلمه ناهماهنگ در معنا را مشخص کن.)

۲۵. گِزْگ شیر سگ گناه

۲۶. اتوبوس هواپیما کشتی گران

۲۷. خورشید درخت پاره آتش پاره آتش
۲۸. تر و تازه پاره آتش پاره آتش فروزان
۲۹. شهر، کشور ماه شهر استان
۳۰. دانه ماهی شاخه درخت

مفرد واژگان یا جمع آن‌ها را بنویس.

۳۱. غُصُون ← غُصْن (شاخه) مفرد

۳۲. أَرْدَل ← أَرَادِل (فرومایگان، فرومایه‌ترها) جمع

۳۳. دَرَر ← دَرَر (مروارید) مفرد

۳۴. نَجْم ← أَنْجَم، نُجُوم (ستارگان) جمع

۳۵. أَفْضِل ← أَفْضَل (شایسته، برتر) مفرد

۳۶. مَلَابِس ← مَلْبَس (لباس) مفرد

۳۷. أَنْعَم ← نِعْمَة (نعمت) مفرد

۳۸. أَحْجَار ← حَجَر (سنگ) مفرد

۳۹. عَدُو ← أَعْدَاء (دشمنان) جمع

آیات و عبارتهای فارسی را ترجمه کن.

۴۰. «ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و روشنی را قرار داد.»
۴۱. «و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند [و می‌گویند]: پروردگارا! این را بیهوده نیافریده‌ای.»
۴۲. این کیست که او را به نیرویی اندیشمند (نیروی اندیشه و خردورزی) مجهز کرده است؟
۴۳. آن (او) همان خدایی است که نعمت‌هایش ریزان است.
۴۴. و به خورشیدی بنگر که پاره آتش آن (شعله‌اش) فروزان است.
۴۵. و به انسان بنگر و ابا خود [بگو: چه کسی در [چهره] او چشم آفرید؟
۴۶. چگونه از یک دانه رشد کرد و چگونه [یک] درخت شد؟
۴۷. و آن (شب) را با ستارگانی همانند مرواریدهای پراکنده زینت بخشید.
۴۸. به شب نگاه کن؛ پس چه کسی در آن ماه را پدید آورده است؟
۴۹. و به ابر بنگر؛ پس چه کسی از آن باران فروفرستاد؟
۵۰. این کیست که آن را در فضا مانند پاره آتش پدید آورده است؟
۵۱. به آن درخت بنگر که دارای شاخه‌های تر و تازه است.
۵۲. آن‌گاه جست‌وجو کن و ابا خود [بگو: این کیست که از آن (درخت)، میوه بیرون می‌آورد؟
۵۳. دارای حکمتی کامل و نیرویی توانا است.
۵۴. سپس زمین را پس از غبارآلودگی، سرسبز (با طراوت) گردانید.
۵۵. «پروردگارا (ای پروردگار ما)! ما را با گروه ستمکار قرار نده.»
۵۶. نادان، دشمنی را می‌کازد و زبان درو می‌کند.
۵۷. دیروز باران فراوانی بارید و برگ‌های زیبای درختان سرسبز شد.
۵۸. «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چرا آن‌چه را انجام نمی‌دهید، می‌گویید؟»
۵۹. هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند، شایستگان هلاک می‌شوند.
۶۰. مرواریدها از سنگ‌های زیبای گرانبهایی دارای رنگ سفید هستند.
۶۱. «... زیرا من به آن‌چه انجام می‌دهید، دانا (آگاه) هستم.»
۶۲. به کسی در زمین است، رحم کن تا کسی که در آسمان است، به تو رحم کند.
۶۳. دوست دارم که به شهر زیبای شیراز سفر کنم.
۶۴. آیا می‌دانی که این درختان از دانه‌های کوچکی رشد کرده‌اند؟

مشاوره شب امتحان

دانش‌آموزان گرامی! سلام

پیش از آن که به نمونه سؤالات نوبت اول پاسخ دهید، نکات زیر را در ذهن داشته باشید تا بدانید که قرار است با چه نوع امتحانی روبرو شوید، مثل کشتی‌گیری که باید از قبل، حریف خودش و نقاط ضعف و قوت او را بشناسد و در مقابل او خود را تقویت کند تا فن درست را به کار برد!

۱] امتحان پایانی نوبت اول شامل درس‌های اول تا چهارم می‌شود و سؤال‌های امتحانی این چهار درس مربوط به پنج موضوع جداگانه است:

الف] واژه‌شناسی

ب] ترجمه جملات فارسی

ج] دانستن قواعد و نکات دستوری

د] درک و فهم مطالب

ه] مکالمه در حد جملات ساده و کاربردی

۲] صورت سؤالات به زبان عربی است و از دانش‌آموز (با یک فعل) می‌خواهد که چه کار کند.

به عنوان مثال: تَرْجِم، تَرْجِمِي (ترجمه کن) // عَيِّن، عَيِّنِي (مشخص کن) // صَحِّحْ، صَحِّحِي (تصحیح کن) // أَكْمِلْ، أَكْمِلِي (کامل کن) // أَكْتُبْ، أَكْتُبِي (بنویس) و ... بر این اساس لازم است صورت آزمون‌های پایانی نوبت اول را مرور کنید تا بتوانید تشخیص دهید که مقصود سؤال چیست، چراکه اگر سؤال را خوب درک نکنید، بدیهی است که پاسخ شما هم اشتباه خواهد شد.

۳] پس از این که به سؤالات پاسخ دادید حتماً یک بار دیگر سؤالات را بخوانید و ببینید جواب شما درست بوده و احیاناً چیزی از قلم نیفتاده باشد، چراکه ممکن است پاسخی که به سؤالات داده‌اید عجولانه بوده و فکر می‌کردید درست است، ولی با نگاه دوباره به پاسخ‌ها پتان آن‌ها را اصلاح خواهید کرد.

۴] همان‌طور که گفته شد، سؤال‌ها به پنج بخش الف] مهارت واژه‌شناسی (۲/۵ نمره)، ب] مهارت ترجمه به فارسی (۶/۵ نمره)، ج] مهارت شناخت و کاربرد قواعد (۷/۵ نمره)، د] مهارت درک و فهم (۲ نمره)، ه] مهارت مکالمه (۱/۵ نمره)، تقسیم می‌شود.

بررسی سؤالات ترجمه با شکل‌های گوناگون آن

۱- أَكْتُبُ تَرْجَمَةَ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِحَطِّ. (ترجمه کلمه‌ای را که زیر آن خط کشیده شده، بنویس.)

فقط واژه مشخص شده را باید ترجمه کنید.

۲- عَيْنُ الْمُتْرَادِفِ وَ الْمُتَضَادِّ. (مترادف و متضاد را مشخص کن.)

در این سؤال باید مترادف (به عربی) و متضاد (به عربی) را بنویسید.

۳- عَيْنُ الْكَلِمَةِ الَّتِي لَا تَنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى فِي الْمَعْنَى. (کلمه‌ای را که در معنا با کلمات دیگر هماهنگی ندارد، مشخص کن.)

۴- أَكْتُبْ مُفْرَدَ الْكَلِمَتَيْنِ أَوْ جَمْعَهُمَا. (مفرد دو کلمه یا جمعشان را بنویس.)

در این سؤال، دو کلمه می‌دهند که معمولاً یکی از آن‌ها مفرد است و باید جمعش را بنویسید و دیگری جمع است و باید مفرد آن را بنویسید.

۵- تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ الْمَأْلُوفَةِ. (عبارت‌ها را به فارسی روان ترجمه کن.)

ابتدا باید واژه‌ها را تحت‌اللفظی در ذهن ترجمه کنید و سپس با ساختار و جمله‌بندی زبان فارسی، آن را روان ترجمه کنید و فعل را در آخر بیاورید.

۶- أَكْمِلِ التَّرْجَمَةَ. (ترجمه را کامل کن.)

باید توجه کنید که چه کلماتی از جمله، ترجمه شده و چه کلماتی ترجمه نشده است. واژه‌های ترجمه‌شده را با خودکار یا مداد خط بزنید و ببینید چه کلماتی ترجمه نشده، آن‌ها را در جای خالی بنویسید.

۷- اِنْتَجِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ. (ترجمه درست را انتخاب کن.)

در این نوع سؤال‌ها به ترجمه فعل‌ها، ضمیرها، اسم‌های جمع و اسم‌های اشاره توجه کنید و از راه رد گزینه نادرست می‌توانید گزینه درست را انتخاب کنید.

۸- اِفْرَأِ النَّصَّ، ثُمَّ اجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ. (متن زیر را بخوان، سپس به پرسش‌ها پاسخ بده.)

ابتدا سؤال‌های بعد از متن را بخوانید و خوب سؤال‌ها را ترجمه کنید و ببینید مفهوم سؤال چیست و به ترجمه کلمات پرسشی دقت کنید:

أَيْنَ (کجا)، مَتَى (چه وقت)، كَيْفَ (چگونه)، أ (آیا)، هَلْ (آیا)، مَا (چه)، مَنْ (چه کسی)، مَاذَا (چه چیز)، لِمَاذَا (برای چه)، لِمَ (برای چه)، مَا هُوَ (چیست)، مَا هِيَ (چیست)، كَم (چند)، أَيْ (کدام)

بعد از این که مفهوم سؤال را فهمیدید، بروید به سراغ متن و پاسخ سؤال را در متن پیدا کنید و بنویسید. هنگام پاسخ‌دادن به سؤال‌ها سعی کنید ضمیر و فعل را از نظر صیغه (غایب، مخاطب و متکلم) درست بنویسید؛ مثلاً اگر سؤال‌کننده در مورد غایب سؤال کند، در جواب غایب می‌آید، اگر در مورد متکلم سؤال کند، در جواب مخاطب می‌آید و اگر در مورد مخاطب سؤال کند، متکلم می‌آید. مثال: (آیا او ... بله او / آیا من ... بله تو / آیا تو ... بله من)

۱- عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَأِ حَسَبِ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ. (درست و نادرستی «عبارت‌ها» را براساس حقیقت و واقعیت مشخص کن.)

در این نوع سؤال‌ها باید ترجمه دقیق سؤال‌ها را بدانید و براساس حقایق علمی، اخلاقی، دینی، اجتماعی و ... تشخیص دهید که آیا جمله درست است یا نادرست.

۲- اَكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً. (کلمه مناسبی در جای خالی بنویس.)

در این نوع سؤال‌ها باید حتماً به قبل و بعد از جای خالی توجه کنید و اسم یا فعل مناسب را براساس آن‌ها انتخاب کنید. اگر فعل باشد، نوع و صیغه آن اهمیت دارد، اگر اسم باشد باید به مضاف و مضاف‌الیه بودن یا موصوف و صفت بودن آن توجه شود.

۳- اِنْتَجِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ. (کلمات زائد تان.) (کلمه مناسب را برای توضیحات زیر انتخاب کن.) (دو کلمه اضافی است.)

در این نوع از سؤال‌ها معمولاً در یک ردیف (مثلاً سمت راست) شش واژه می‌دهند و در ردیف دیگر چهار جمله می‌آید که هر یک مربوط به یکی از واژگان داده‌شده است.

۴- اَجِبْ عَنِ الْاَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ. (به سؤالات زیر پاسخ بده.)

در این نوع از سؤال‌ها معمولاً یک یا دو سؤال پرسیده می‌شود و ما باید با جواب کوتاهی به آن سؤالات پاسخ دهیم.

۵- رَتَّبِ الْكَلِمَاتِ وَ اَكْتُبْ سَوْالاً وَ جَوَاباً صَحِيحاً. (کلمات را مرتب کن و پرسش و پاسخ درستی بنویس.)

چند کلمه داده می‌شود که باید آن‌ها را مرتب کرده و جمله درستی بسازیم و یا سؤال و جواب درستی از آن‌ها درست کنیم.

۶- اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ، ثُمَّ اَجِبْ عَنِ الْاَسْئَلَةِ. (متن زیر را بخوان، سپس به سؤالات پاسخ بده.)

در این سؤال معمولاً یک متن کوتاه داده می‌شود که معمولاً چهار سؤال پس از متن می‌آید و با توجه به مفهوم متن، باید به سؤالات آن به عربی پاسخ بدهیم.

آزمون‌های نیم‌سال اول دوم 9

ردیف	امتحان شماره 1	مدت امتحان: ۱۲۰ دقیقه	عربی، زبان قرآن ۱	
۱	تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطًّا: الف) هَذِهِ الظَّاهِرَةُ تُحَيِّرُ النَّاسَ. ج) حَسَنًا: فَانظُرُوا إِلَى هَذِهِ الصُّورِ. ه) إِنَّ الشَّمْسَ جَذُوْتَهَا مُسْتَعِرَّةٌ.	ب) مَنْ يَدْعُو إِلَى التَّفْرِيقِ فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ. د) الْهَوَاتِفُ الْعَامَّةُ وَالْمَتَاحِفُ مِنَ الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.	نمونه امتحان نیم سال اول	
۲	عَيِّنِ الْمُرَادِفَ وَالْمُتَضَادَّ: (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ). مَمْنُوعٌ - صَارَ - مَسْمُوحٌ - أَصْبَحَ - عُرْفَةٌ - حَفَلَةٌ الف) ..... = ... ب) ..... ≠		Kheilisabz.com	
۳	عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الَّتِي لَا تُنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى فِي الْمَعْنَى: □ الْأَحَدُ □ الْعِشْرِينَ □ الْخَمِيسَ □ الْأَرْبَعَاءُ		نمره	
۴	أَكْتُبْ مُفْرَدَ الْكَلِمَتَيْنِ أَوْ جَمْعَهُمَا: الف) نَجْمٌ: ..... ب) ثُلُوجٌ:		۱/۲۵	
۵	تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَالْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ الْمَأْلُوفَةِ: الف) ﴿اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتَنفِثُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ...﴾ ب) عِنْدَيْدٍ سَمِعْتُ صَوْتَ مَكِّيْفِ الْهَوَاءِ مِنْ إِحْدَى النُّجْرَاتِ. ج) هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ ثَمَانِينَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَسْرَاتٌ؟ د) فَصَبَّرَ الْأَرْضَ بِهَ بَعْدَ اغْتِرَابِ حَضْرِهِ. ه) يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ.		۱ ۱ ۱ ۱ ۱	
۶	إِنْتَخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ: الف) ﴿وَلَا تَبْأَسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ﴾ □ (۱) «و از رحمت خدا ناامید نشدید.» □ (۲) «و از رحمت خداوند ناامید نشوید.» ب) سَيُشَاهِدُ النَّاسَ غَيْمَةً سَوْدَاءَ لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ. □ (۱) مردم ابر سیاه بزرگی را به مدت چند ساعت مشاهده می کنند. □ (۲) مردم ابر سیاه بزرگی به مدت دو ساعت خواهند دید.		۰/۵	
۷	كَمَّلِ الْفَرَاقَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارْسِيَّةِ: الف) هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى التَّوَمِّ وَقِفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟ أَيَا مِي دَانِي كِه اَسَبِ ..... اِيَسْتَادِه رَوِي ..... بِخَوَابِدِ؟ ب) الْحِفَافُ عَلَى الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ الْمَوَاطِنِينَ. .... از تَأْسِيسَاتِ عَمُومِي بِرِ ..... وَاجِبِ اسْتِ.		۱	
۸	تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ الَّتِي تَحْتَهَا حَطًّا: الف) نَسَمِعُ صَوْتَ الْمَكِّيْفِ مِنْ بَعِيدٍ. ج) الْقَائِدُ كَانَ يَقُولُ لَنَا هَذَا الْكَلَامَ. ب) مَا أَنْزَلْتُ الْبِضَائِعَ. د) اجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ.		۱	
۹	إِنْتَخِبِ فِعْلًا مُنَاسِبًا لِلْفَرَاعِ: الف) مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ إِنْ ..... هُ نَفَعَكَ. ب) ..... الطَّلَابُ مِنَ الْجَامِعَةِ بَعْدَ انْتِهَاءِ دِرَاسَاتِهِمْ. ج) أَيُّهَا الطَّلَابُ، ..... سَقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ. د) يَا بِنْتِي الْعَزِيزَةَ، ..... مَعَ الْأَشْرَارِ.	□ أَجْلَسْتُ □ جَالَسْتُ □ جَلَسْتُ □ يَخْرُجُ □ يَخْرُجُ □ يَتَخَرَّجُ □ شَاهِدُوا □ شَاهِدُوا □ شَاهِدُ □ لَا تُجَالِسِي □ لَا تُجَالِسِ □ لَا تُجَالِسُ		۲
۱۰	عَيِّنِ نَوْعَ الْأَفْعَالِ: الف) يُوَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ. ج) حَافِظُوا عَلَى الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ، أَهْبَأِ الْأَوْلَادِ!	ب) أَعْلَقْتُ فَاطِمَةَ حَنْفِيَّةَ الْمَاءِ.	۰/۷۵	

نمره	رشته ادبيات و علوم انساني	عربي، زبان قرآن ١	نمونه امتحان نيم سال اول	رديف
٥/٠	مدت امتحان: ١٢٠ دقيقه	Kheilisabz.com	امتحان شماره ١	١١
٥/٠			عَيَّنْ صِيغَةَ الْأَفْعَالِ: الف) جُنْتُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى. ب) ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا...﴾	
١	٢- مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى عِشْرِينَ يُسَاوِي خَمْسَةً. ١- سَبْعَةٌ فِي أَحَدٍ عَشْرٍ يُسَاوِي سَبْعَةً وَ سَبْعِينَ. ب) عَيَّنْ نَوْعَ الْعَدَدِ: (الْأَصْلِي - التَّرْتِيبِي) ١- الشَّهْرُ الثَّلَاثُ فِي السَّنَةِ الْإِسْرَائِيلِيَّةِ هُوَ خُرْدَاد. ٣- قَرَأْتُ عِشْرِينَ مَقَالَةً. ٢- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾ ٤- الدَّرْسُ السَّابِعُ لَيْسَ صَعْبًا.		الف) اُكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ التَّالِيَةَ بِالْأَعْدَادِ: ١- سَبْعَةٌ فِي أَحَدٍ عَشْرٍ يُسَاوِي سَبْعَةً وَ سَبْعِينَ. ب) عَيَّنْ نَوْعَ الْعَدَدِ: (الْأَصْلِي - التَّرْتِيبِي) ١- الشَّهْرُ الثَّلَاثُ فِي السَّنَةِ الْإِسْرَائِيلِيَّةِ هُوَ خُرْدَاد. ٣- قَرَأْتُ عِشْرِينَ مَقَالَةً.	١٢
٥/٠			أُكْتُبِ السَّاعَةَ التَّالِيَةَ بِالْأَرْقَامِ: السَّاعَةُ السَّابِعَةُ إِلَّا زُبْعًا:	١٣
٥/٧٥			صَغُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً: الف) ..... كَانَتَا تَنْصَحَانِ. ب) ..... أَكَلْتُ طَعَامًا لَذِيذًا. ج) ..... الطُّلَّابُ يَدْرُسُونَ بِجِدِّ.	١٤
٥/٧٥			عَيَّنِ الْفِعْلَ الْمُتَعَدِّي فِي الْعِبَارَةِ التَّالِيَةِ: أَنَا جَلَسْتُ عَلَى الْأَرْضِ وَ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ كَثِيرًا.	١٥
٥/٢٥			صَغُ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. (كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ). ١) الصَّفْ ٢) عِنْدِيذٍ ٣) الْمِشْمِشُ ٤) الْمُوَاطِنُ ٥) أَحْيَانًا	١٦
٥/٢٥			عَيَّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيِّرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ: الف) الْغَيْمُ بُحَارٌ مُتْرَاكِمٌ فِي السَّمَاءِ يَنْزِلُ مِنْهُ الْمَطَرُ. ب) الشَّمْسُ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ، ضِيَاؤُهُ مِنَ الْقَمَرِ. ج) خُمْسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. د) يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ الْغُدْوَانِ.	١٧
٥/٥			أَجِبْ عَنِ السُّؤَالَيْنِ التَّالِيَيْنِ: الف) كَمَ عُمْرُكَ؟ ..... ب) كَمَ عَدَدُ مُرَافِقِيكَ؟	١٨
٥/٥			رَتِّبِ الْكَلِمَاتِ وَ اكْتُبْ سُؤَالَ وَ جَوَابًا صَحِيحًا: ل - هَذِهِ - لِمَنْ - أُسْرَتِي - الْحَقِيقَةُ	١٩
٢٠			جمع نمرات	٢٠

پاسخنامه تشریحی امتحان شماره (۱)

۱. کلماتی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده، ترجمه کن:

الف الظَاهِرَة: پدیده / این پدیده، مردم را حیران می‌کند.

ب عمیل: مزدور / هر کس به تفرقه فریادخواند، او مزدور دشمن است.

ج حَسَنًا: بسیار خوب / بسیار خوب، پس به این عکس‌ها (تصویرها) نگاه کنید.

د المتاحِف: موزه‌ها / تلفن‌های همگانی (عمومی) و موزه‌ها از تأسیسات عمومی هستند.

ه جَدْوَة: پاره آتش / خورشید، پاره آتشش فروزان است.

۲. مترادف و متضاد را مشخص کن: (دو کلمه اضافی است).

غیرمجاز - شد - مجاز - شد - اتاق - جشن

الف صَارَ = أَصْبَحَ (شد، گردید)

ب مَمْنوع (ممنوع، غیرمجاز) = مَسْمُوح (مجاز)

۳. کلمه‌ای را که در معنا با کلمات دیگر هماهنگی ندارد، مشخص کن:

العِشْرِينَ: بیستم / یکشنبه بیستم پنجشنبه چهارشنبه
«العِشْرِينَ» از اعداد ترتیبی است، ولی سه واژه دیگر روزهای هفته می‌باشند.

۴. مفرد دو کلمه یا جمعشان را بنویس:

الف نَجْم جمع ← أَنْجُم (ستارگان)

ب ثُلُوج مفرد ← ثَلَج (برف، یخ)

۵. آیات و عبارتها را به فارسی روان ترجمه کن:

الف «خدا همان کسی است که بادها را می‌فرستد و [بادها] ابری را برمی‌انگیزند و [خدا] آن [ابر] را در آسمان می‌گستراند.»

ب در آن هنگام، صدای کولر را از یکی از اتاق‌ها شنیدم.

ج آیا می‌دانی که هشتاد درصد از موجودات جهان، حشرات هستند؟

د در نتیجه (پس) زمین را پس از غبارآلودگی، سرسبز (باطراوت) گردانید.

ه اتحاد امت اسلامی در اشکال فراوانی جلوه‌گر می‌شود.

۶. ترجمه درست را انتخاب کن:

الف ۲ [زیرا] «لا تَبْأَسُوا» فعل نهی از صیغه «جمع مذکر مخاطب» است، نه ماضی از این صیغه!

ب ۲ [زیرا] اولاً: ترکیب «سَمَّ + فعل مضارع» معادل «مستقبل» در زبان فارسی است. ثانیاً: «سَاعَتَيْنِ» مثنی است و به معنای «دو ساعت» است، نه «چند ساعت»!

۷. جاهای خالی را در ترجمه فارسی کامل کن:

الف قَادِرٌ: قادر است، می‌تواند / اَقْدَامِهِ: پاهایش

ب الحِفَاظُ: نگاهداری / كُلُّ الْمَوَاطِنِ: همه شهروندان

نکته: واژه «كُلُّ» به سه صورت زیر در عبارت‌ها و ترکیب‌ها

به کار می‌رود:

۱- كُلُّ + اسم نکره (معمولاً «تنوین» دارد) ← هر

مثال: كُلُّ مَوَاطِنٍ هر شهروندی، هر شهروند

۲- كُلُّ + اسم معرفه («ال» دارد) ← همه

مثال: كُلُّ الْمَوَاطِنِ همه شهروندان

جمع

مثال: كُلُّ الْعَالَمِ همه جهان

مفرد

۳- كُلُّ (تنوین دار) + مِین ← هر یک

مثال: كُلُّ مِینِ الْمَوَاطِنِ: هر یک از شهروندان

۸. فعل‌هایی را که زیرشان خط کشیده شده، ترجمه کن:

الف نَسَمَعُ: می‌شنویم / صدای کولر را از دور می‌شنویم.

ب ما أَنْزَلْتُ: پایین نیاوردم / کالاها را پایین نیاوردم.

ج كانَ يَقُولُ: می‌گفت / رهبر، این سخن را به ما می‌گفت.

نوجه: ترکیب «كانَ + فعل مضارع» معادل «ماضی استمراری» در زبان فارسی است.

د اِجْعَلُوا: قرار دهید، بگذارید / «گذرنامه‌هایتان را در دستانتان قرار دهید (بگذارید)».

۹. برای جای خالی فعل مناسبی انتخاب کن:

الف جالَسْتُ: همنشینی کردی، همنشینی کنی

ترجمه عبارت: مَثَل (داستان) مؤمن، مانند مَثَل (داستان) عَطَّار است، اگر با او همنشینی کنی، به تو سود می‌رساند. (نشاندی - همنشینی کردی - نشست)

ب يَتَخَرَّجُ: دانش آموخته می‌شود (می‌شوند) / فارغ‌التحصیل می‌شوند

ترجمه عبارت: دانشجویان پس از پایان تحصیلاتشان، از دانشگاه دانش آموخته می‌شوند. / فارغ‌التحصیل می‌شوند. (خارج می‌شود / می‌شوند - خارج می‌کند / می‌کنند - دانش آموخته می‌شود / می‌شوند)

ج شاهدوا: مشاهده کنید، ببینید

ترجمه عبارت: ای دانش‌آموزان، افتادن ماهی‌ها از آسمان را ببینید. (دیدند - ببینید - بین)

با توجه به معنای عبارت و نیز وجود «أَيُّهَا الطُّلَّابُ» که گوینده آن‌ها را (دانش‌آموزان را) مورد خطاب قرار داده، متوجه می‌شویم که باید از فعل دوم شخص جمع (جمع مخاطب) استفاده کنیم؛ یعنی از صیغه «جمع مذکر مخاطب».

د لا تُجَالِسِي: همنشینی نکن (نهی)

ترجمه عبارت: ای دختر عزیزم، با بدان (افراد بد) همنشینی نکن.

در این عبارت نیز مانند عبارت قبل، با توجه به معنای عبارت و نیز وجود «يا بِنْتِي العَزِيزَة» که گوینده آن را (دختر عزیزش را) مورد خطاب قرار داده، متوجه می‌شویم که باید از فعل نهی «دوم شخص مفرد»، یعنی از صیغه «مفرد مؤنث مخاطب» استفاده کنیم.

۱۰. نوع فعل‌ها را مشخص کن:

نوجه: منظور از «نوع فعل»، معمولاً زمان فعل است؛ یعنی «ماضی، مضارع، امر، نهی و ...».

الف يُوَكِّدُ: مضارع ← [از باب تفعیل]

ترجمه عبارت: قرآن بر آزادی عقیده تأکید می‌کند (تأکید دارد).

ب اَعْلَقْتُ: ماضی ← [از باب افعال]

ترجمه عبارت: فاطمه، شیر آب را بست.

ج حافظوا: فعل امر ← [از باب مفاعلة]

ترجمه عبارت: ای پسران (فرزندان)، از تأسیسات عمومی نگاهداری (محافظة) کنید.